

dies i coses

Núm. 29
Juliol-Agost
Calonge

200 Ptes

- **Decretasso!. Dies i gloses**
- **N'Andreu Lau. La nostra gent**
- **Enquesta. Com veu la gent les festes de Sant Miquel**
- **Col·legi Bisbe Verger. Col·laboracions**
- **Colom, el misteri del descobridor del Nou Món**

CRÒNICA
CRÒNICA

***** dels darrers esdeveniments *****

dies i coses

Aquesta publicació no té cap finalitat lucrativa

Juliol-Agost 92
Nº 29
Mn. Antoni Vadell, 2
07669 CALONGE
Preu: 200 Ptes.

CONSELL DE REDACCIÓ

Maria Adrover
Margalida Adrover
Isabel Rigo
Josep Estelrich
Matics Adrover
Guillem Roig
Maria Josep Coll
Jaume Vallbona

COLLABORADORS

Club d'espai «Ansa per Ansa» de s'Alqueria Blanca
Jaume Rigo
Jaume Julià
Joan Grimalt
Miquel Pons
Jaume Serra
Marc Vallbona
Azahara Hernández
Antoni Vadell
Apol.lònia Adrover
Sebastià Bonet

Agraim totes les col.laboracions i els suport de qui s'anuncia a les nostres planes i de qui ens llegeix

DL 148-1988

IMPRIMEIX

Informacions Llevant, S.A.
Tel. 55 03 28 - MANACOR

Els escrits d'aquesta publicació expresen únicament l'opinió dels seus autors

30 maig.- La gent de la Tercera Edat de tota la nostra comarca ha partit ben prest cap a Lluc on s'ha trobat en gent de tot Mallorca i tots plegats han sentit missa, juntament amb la Consellera de Cultura Maria Antònia Munar.

7 juny.- L'Associació de la Tercera Edat de Calonge i Cala d'Or han partit d'excursió. Primer s'han aturat al mercat de Sta. Maria, llavors han dinat a Sóller i més tard han anat a passar l'horabaixa a Lluc, a on han estat molt contents d'anar a veure la Mare de Déu.

14 juny.- Ha rebut les aigües noves de les Fonts Batismals, el nin Miquel Rigo Lladó, fill de Joan i Miquela de l'Alqueria Blanca. Els seus padrins han estat Guillem Joan Rigo i Catarina Lladó. Per tots els familiars del nou batiat, enhorabona.

21 juny.- Corpus Crhístie. Després de la missa del Corpus no hi ha hagut processó per culpa del mal temps.

5 juliol.- Fi de curs dels al.lots de ball de pagès.

12 juliol.- L'Associació de la 3ª Edat de Calonge i Cala d'Or ha celebrat avui el seu 5è aniversari. L'Hotel Tucán ha estat aquest any el lloc de trobada de tots els socis i amics, juntament amb els presidents d'altres associacions de la comarca i altres convidats.

Portada (Comentari ad hoc)

En Tomeu Polla, un dia que tenia romput el joystick de l'ordinador i no podia matar pus marcians, es va estirar damunt el llit sense saber que fer i mentre el seu cap filava i filava, la seva vista l'encortava mirant el cel-ras, va ser així com va descobrir un petit dragó que estava fent el mateix que ell però a l'enrevés. En Tomeu no deixava de sorprendre-lo l'habilitat del dragó per viure i caminar, i fins i tot descansar penjat del cel-ras.

-Ai! si jo pogués fer lo que fa aquest dragó, i poder passejar-me pel cel-ras; seria guay tio— pensava en Tomeu, mentre no deixava de mirar es dragó.

Amb això al blanc escenari que es projectava davant en Tomeu va aparèixer un nou protagonista, es tractava d'una petita aranya que

tota despistada s'acostava cada cop més a es dragó. —Ara la se clararà—, pensava en Tomeu sentint-se espectador d'un espectacle al món de l'enrevés, i donant per fet la berenada

que faria es dragó amb la petita aranya.

Però es comptes no surten sempre així com volen, perquè el dragó no va poder estar sense llepar-se els morros i l'aranya el va veure, ràpidament es va treure de la panxa un filet de seda que va aferrar amb saliva al cel-ras i es va amollar còmodament per avall deixant el dragó en dejú, i anant a parar damunt el nas d'en Tomeu.

-Ja està tio?, va dir en Tomeu mentre botava del llit i una xispeta li lluia als ulls.

Així va ser com en Tomeu va entrar en el món del rapel. Va comprar cordes i material adequat i ara es penja i despenja per parets i penyalars. Qui sap si un dia també podrà caminar pels cel-rassos.

UNA ARANYA.

planes d'opinió

Secció en la qual hi pots dir el teu parer de tota cosa

La utilitat de la majoria o l'eficàcia del govern

Ja fa un any de les passades eleccions autonòmiques, eleccions a les quals el P.P. va obtenir la majoria absoluta tant al Govern de la Comunitat com a l'Ajuntament de Ciutat.

Amb aquest resultat era previsible, ara que no hi ha interferències entre les Institucions, que com a mínim la majoria es veuria reflectida en una major efectivitat legislativa i política. Gran error de qui pogués pensar-ho.

A hores d'ara ens trobam amb un Govern de la Comunitat absolutament inoperant i el que és pitjor sense idees. Enfrontats amb el Govern hi estan els empresaris, grans i petits, els treballadors, els jubilats, etc., i és que aquest Govern nostre és absolutament incapaç d'aportar solucions. La Llei d'aigües, el POOT, la Llei de Comerç, la Protecció del Recursos Naturals, Cabrera, el Port, l'Aeroport, les vagues, els transport, etc. Aquests i d'altres temes d'interés general són part del descontent.

Quan parlam de l'Ajuntament de Ciutat ens trobam més o manco igual. Les contribucions anticipades, els impostos, el Corte Inglés, les noves urbanitzacions il·legals, l'aigua de Ciutat, la central del Coll den Rabassa, la participació ciutadana, la vida a la ciutat, etc.

Si a l'anterior vaga el President de la Comunitat restava importància al fet que treballadors i empresaris es posin d'acord en contra de la gestió del Govern de la Comunitat, en aquesta encara no s'ha manifestat. Per ventura creu que no li afecta.

El Batle de ciutat, segons la premsa, la major virtut que té és la capacitat de diàleg. Si això és tot el que es pot dir del Batle de Ciutat, ja està bè.

A l'hora de les eleccions és molt fàcil fer promeses que, una vegada obtinguts els resultats desitjats, es pot comprovar que no sols no es compleixen, sinó que no hi ha cap intenció de complir-les. I així creix el descontent generalitzat. Als empresaris no els hi va bé; el seu creixement econòmic, segons ells, no compensa com caldria al risc empresarial. Del descontent dels treballadors poques coses puc dir, ja s'ha dit quasi tot, pèrdua de poder adquisitiu, augment de l'atur, perspectives negres pels que cerquen el seu primer lloc de feina, etc. i per si fos poc el «Decretasso». Als funcionaris tampoc els hi va bé, veuen com dia a dia perden poder adquisitiu. Mentre l'empresa negocia convenis que oscil·len entre el 6 i el 8% d'augment, els funcionaris d'aquesta Comunitat es veuen obligats pel Pressupost General a perdre, cada any, entre un

i un 3%. Pitjor estan els aturats, i sobretot, després del «Decretasso», però al nostre President tampoc això li afecta, o almanco no ho diu. Els pensionistes també hi perden cada any, però tant el Govern de Madrid com el de la Comunitat només se'n recorda d'ells una vegada cada quatre anys.

A tota aquesta problemàtica, evidentment, se li pot donar l'enfocament que cada un vulgui. Per això mateix i intentant pensar amb el futur del nostre poble, en vull fer tres qüestions:

Qüestió de Govern. Tenim el més votat, de moment, i dic de moment perquè esper que el poble vagi prenent consciència del que li convé més i deixi de seleccionar els nostres governants amb prismes absolutament desfats, com si és de dretes o d'esquerres. Avui per avui la dreta o l'esquerra no és ni el millor ni el pitjor pel nostre poble. El pitjor és la inoperància, la manca de solucions, de idees, de previsió, de dur a terme els compromisos adquirits. El millor és el futur, el nostre futur, el que nosaltres triem.

Qüestió de sentiment. Mentre qui ens governi continuï amb una mentalitat provinciana pocs dels problemes abans esmentats tendran solució. Cal tenir molt més arrelat el sentiment de poble i tenir voluntat de marcar diferències. A una Comunitat com la nostra, amb capacitat per crear riquesa, molta riquesa, no es pot permetre veure com sempre som els que hi perdem, mentre que altres Comunitats es fan fortes a costa nostra.

Qüestió de País. Molts dels ciutadans d'aquesta Comunitat ja sabem que som un País, però els ciutadans no governam i són les accions d'un Govern les que fan País. Per ventura, el govern no té la pressió necessària, per part del poble, que el faci reaccionar. O per ventura, el poble no té el Govern capaç de transmetre aquest sentiment, capaç de fer-se valer, capaç de demostrar el poder de la nostra Comunitat en front del Govern de Madrid; en definitiva capaç de fer País.

Encara queden tres anys de legislatura, però no és molt difícil preveure allò que el nostre Govern farà d'aquests anys. Segurament els deixarà córrer. **CAL ESPERAR QUE EL POBLE NO HO DEIXI CÓRRER.**

Tomeu Calafell i Salom
Membre Ejecutiva Convergència Balear

Il·lusió o necessitat?

L'altre dia llegint la vostra revista vaig trobar un escrit que em va cridar molt l'atenció. El títol no era per menys, «S'Alqueria independent?». No vaig poder resistir la curiositat i el vaig començar a llegir.

El nostre amic Pau fa una clara exposició de les diferències que hi ha entre els dos pobles i que la independència pot ésser ens solucionaria molts de problemes. També ens xerra d'una gran oportunitat perduda, però ara ja no es tracta d'oportunitats si no d'una necessitat.

Com deia un petit però gran periodista nosaltres (en aquest cas els curiabanquers) pagam impostos americans, ¿o es que no pagam tant o més que un santanyiner?, i rebem serveis africans o tercer mundistes (les instal·lacions esportives, que ja vaig comentar a la revista del mes passat. La residència que no sabem quan s'acabarà, les carreteres que ens comuniquen amb Mondragó i Cas Concos, etc).

I jo em demana on han anat a parar tots aquests doblers que hem pagat tots els curiabanquers. Només hi ha una resposta, a Santanyí ja sigui al pavelló cobert, a la residència, a les piscines, a les rotondes, etc.

Però el pitjor no és això, a l'hora de fer desastres naturals si que hi pensen amb s'Alqueria. Ens varen destruir una de les platges que consideravem nostres, Sa Barca Trencada, i volien urbanitzar i vendre als estrangers la platja més estimada i apreciada per tots els curiabanquers, Cala Mondragó. Ara volen fer un camp de golf i una urbanització per 1500 persones a n'Es Pujol.

Ara ja ens han enganat una vegada i no hem de deixar que es dugui a terme aquesta barbaritat. A l'any 89 prometeren que a Sa Barca Trencada tendriem molta feina, duros i turistes. Començaren les obres i només varen fer feina empreses i obres forasteres. L'únic que varem aconseguir va ésser tenir molts de clots a les carreteres degut al trànsit de grans camins (però cap camió era de s'Alqueria) i alguna que altre «emprenyada».

Hauriem de tenir una cosa clara, pot ésser que els «guiris» siguin horters però no boixos ni ignorants. Les podem enganar 1 o 2 cops però no més. Ells no venen a veure urbanitzacions i a estar dins apartaments com a sardines enllaunades. A ells els interessa veure naturalesa i les coses típiques de Mallorca. A més a més tenim Cala Egos plena d'urbanitzacions i fa més de tres anys que no s'ha omplert. I jo demana: ¿perque fer més urbanitzacions si ja no poder omplir el que tenim?

Esper que si aquest projecte de fer un camp de golf a s'Alqueria es du a terme, tots els qui ens sentim curiabanquers en juntem com mai hem fet i defensem les nostres terres perque podeu estar segurs que els santanyiners mai ho feren.

Miquel Rigo

Convergència Balear

Sr. Director de
Benvolgut senyor;

Us agrairem tengueu l'amabilitat de publicar al vostre diari el següent comunicat.

Fa un parell d'anys que el govern socialista va concedir les darreres emissores de ràdio en FM, marginant una vegada més la única iniciativa privada interessada en fer una programació totalment en llengua catalana, Ràdio Mediterrània.

L'any passat a les mateixes dates el mateix govern del PSOE va tancar Ràdio Quatre deixant les nostres illes sense cap emissora en la llengua pròpia. Aquesta situació s'agreujat amb l'aparició aquests darrers dies de dues noves emissores de ràdio totalment en llengua espanyola, una d'elles dedicada a la música folklòrica andalusa.

Aquest colonialisme cultural està neutralitzant la tímida campanya de normalització lingüística que dirigeix la senyora Moll, i condemna a la nostra llengua a l'àmbit exclusivament familiar, ja que una llengua de cultura sense mitjans de comunicació no té cap futur.

Convergència Balear vol fer pública la seva inquietut per aquesta situació i es compromet a treballar perquè la llengua catalana assoleixi el lloc que li pertoca com a única llengua pròpia d'aquestes illes, compartint oficialitat amb l'espanyola.

Ben cordialment.

Jaume Mesquida

CODOSA

IMATGE D'OR

Avda. Boulevar, 13 - Tel. 657758
CALA D'OR (Mallorca)

FOTOGRAFIA

PROFESIONAL

REPORTATGES
FOTOS CARNET
FOTOCOPIES
VIDEO
MUSICA

*col.laboradors de
dies i coses*

¡Sàpiga Sr. Pascual!

Sàpiga Sr. Pascual que el seu escrit, publicat el passat dia 25 de juny, pot crear confusió. I la pot crear a tots aquells que, gràcies a la dominació de la cultura castellana, descendeixen la seva pròpia cultura.

També la pot crear el fet d'utilitzar, com convé, els termes nació i País sense altre explicació.

En el seu escrit intenta, sense aconseguir-ho, mostrar les diferències que existeixen entre la cultura de Catalunya i la de Balears aferrant-se a arguments tant vists com els boleros i la sardana o les rondalles i els contes catalans, i això s'ha d'explicar.

Quan parla del ball de bot i la sardana, convé sàpiga que al Principat també ballaven boleros, com els ballaven a Andalusia, els ballen a Castelló i a altres llocs. Això és així perquè el bolero no va néixer a Mallorca, sinó a Andalusia, al igual que la jota no va néixer a Aragó, ni el fandango a Menorca, ni les havaneres són exclusives del principat ja que també en cantem a les Balears, per exemple el «Però Bernat». Respecte a la sardana, el que sí es pot afirmar és que ha passat com amb la cultura: la dominant fa desaparèixer la dominada.

Podria explicar-li Sr. Pascual, moltes coses més dels nostres balls i costums, però m'agradaria més fer-ho prenent un cafè, ja que el fet de mantenir una conversa utilitzant els mitjans de comunicació podria semblar que hi ha un mal enteniment entre nosaltres.

Pel que fa a la utilització indiscriminada de Nació i País, crec que ja està bé de mesclar conceptes, per això i perquè qui no ho tenguí clar ho entenguí, vos donaré les definicions:

Nació: Comunitat d'individus als quals uns vincles determinats, però diversificables, bàsicament culturals, amb una història comuna, donen una fesomia pròpia, diferenciada i diferenciadora i una voluntat d'organització que, AL LÍMIT, els porta a voler-se constituir en estat.

País: Territori propi d'una ètnia determinada. Territori i població d'un estat independent.

Com podem veure entre una i altra hi ha diferències i la més marcada és la voluntat. D'un país se n'és i punt, a una nació s'hi ha de voler pertànyer.

Els homes i dones de Convergència Balear ens sentim molt mallorquins i per nosaltres Mallorca és el primer de tot, tant que en lloc de perdre el temps cercant les diferències entre Balears i Catalunya, o discutint si el mallorquí és català o no, aprofitam el temps intentant fer d'aquest un gran poble, estimat i respectat per tots, on la tolerància i el respecte sien els pilars de la nostra societat. Això sí, sense cap tipus de renúncia.

En les circumstàncies actuals convé més cercar punts de coincidència i col·laboracions entre els que venim d'un tronc comú, que no entretenir-nos en cercar diferències o retreure recels (a l'estil del Sr. Verger), que no fan més que beneficiar la nació dominant.

Anam cap a l'Europa de les regions i les euro-regions massa menudes no tenen cap futur.

Tomeu Calafell i Salom
Membre del Comitè Executiu de CONVERGÈNCIA
BALEAR

Creuer perillós

Vull expressar la meva enhorabona a l'Excelentíssim Ajuntament de Santanyí per la recent reforma duita a terme a la recta que uneix l'HIPER D'OR amb el CLUB HÍPIC, doncs crec que era necessari per millorar la fluïdesa del trànsit al creuer, encara que em sembla que no està prou ben senyalitzat. Trob que hi manca un senyal de creuer amb prioritat, així com dor senyals més de cedir el pas als vials, que hi conflueixen. Esper que hi posin remei abans que el creuer sigui causa d'alguna víctima i llavors ho haguem de lamentar-ho.

José González

VIAJES

EUROPAIR S.A.

Billetes de Avión y Barco

Reservas de Hoteles

Viajes de negocios, de placer, luna de miel, etc.

Organización de Banquetes

Traslados en autocar

**Se lo resolvemos todo a
su entera satisfacción**

En Cala d'Or

Tel. 65 78 03/04

En Cala Ratjada

Tel. 56 42 12

En Palma

Tel. 72 49 43

Dies i Coses

Decretasso!

Sobre un motiu està encés
amb so puta decretasso
i es govern fent es pallaso
respon que no passa res

Qualsevol dia s'asseu
amb sos sindicats per discutir
però amb sa base d'ahir
i no conta muda cap peu.

Això, pens, sap a molt joc,
a aquell que no està conforme
i si això s'agafa per norma
no arribarem mai en lloc.

Tapat de nafres s'obrer
està de tant de rebre tocs,
just el cerques s'hora des vots
s'altre temps no l'ha de menester

Sobretot de temporada
que hi deixa sang i suor
de cada duro, un velló,
matxim arriba de soldada
enguany sa creu té mercada

És s'ajuda de s'atur
l'any a dures penes puja
—just veig forats i filassí—,
diu, —quan sa butxaca m'escur

s'obre s'empresa privada
avui està ben arreglat
si el veuen pes sindicat
de cap a peus l'ha cagada
Troba sa porta tancada
si fos fixe hi està ben aferrat.

De sa vaga general
es govern en passà de bada
per tirar més collonades
fer es dia de ses forces armades
i se'n toca es pardal.

Debades demana clemència,
i que l'escoltin per favor,
deixa sa sang i suor
li buiden arreu es sarró
no existeix sa consciència

Amb s'atur i estant bo
s'obrer anava a la punyeta
si perd aquesta ajudeta
és dar-li amb sa ganiveta
però de ple en es cor

Qui tres o quatre infants té
i a més sa dona prenyada
amb cinc mesos de soldada
ja me direu que pot fer
no pot pagar es lloguer
en es tres mesos en es carrer
el tens a ell i sa llocada.

S'ensenyança i sanitat
que tenen plaça assegurada
sempre la tenen armada
i augmenta cada vegada
tot allò que s'ha proposat.

Es de s'empresa privada
protestant res hi poden fer
sempre va abaix de l'I.P.C
et diven -veste'n si no t'agrada.

Estàs veient això que passa
i saps que no pots dir res
a molts els veim cobrar pes.
iddè des del vuitanta-tres
hi ha hagut més d'una Rumasa.

És molt famós el «Danuvio»
o la Viena imperial
Ho és lladre i pardal
el senyor Mariano Rubio.

No veuen cap inventari
a que està autoritzat per robar
perquè es pot amagar
en es secret des sumari.

Per ells res els és estorb
van de les seves cara altes
paguen sobre si fa falta
es «desfalcos» d'Ibercorb.

Veim a quin tipus de calanya
donen es llocs d'honor
fa tremolar sa nació
aquest lladre governador
que tenim en es banc d'Espanya.

No es just pes passarells
que s'aixanca una dona jove
si davant un vell mou sa coa
és per desferrar-li es ferruells.

Està clar i això ho esper
que a en Rubio res passarà
per molt que arribi a estafar
igual que el senyor Boyer.

Quan pes costat han guaitat
tots els enbulls de na Calça
ha estat per sa porta falsa
que han estrat en es jutjat.

Com està s'assumpte seu
això mai ningú ho sabrà
per molt que vagi a ballar
davant ells en Rufz Mateu.

S'ocupen tots es diaris
de parlar des famós xalet
que en Boyer per sa dona ha fet
amb devers vuitanta orinaris.

Tenint una dona tan fina
és normal comptar amb molts
d'indults
ceu tenir més de dos culs
aquesta bella filipina

I així podrem fregar arreu
a es que en Felip han «arropat»
tots uns bons llocs han posat
per sa vida s'han forrat
i d'on surt no en sabreu

No en surts des municipals
i ja tens els impostos d'hisenda
llum, gas, telèfon i renda
i ses aigües residuals

Llavors que ja estam enmig col.laborem per sa tropa mos volen fer entrar a Europa amolla duros per Mastritx.

Que bé està una monja que no ha de sufrir altre gent deixem anar es continent en lo bé que estam a Calonge.

A aquell que li fa falta de sa boca li treis es pa uns miralls vos he de comprar polítics, i vos dirà que lo que feis és robar cara alta.

Munyu a on hi ha llet i no abuseu des treballador que hi ha massa vividor alloure passant des fet.

Vol es govern treure a llum diu tot lo que hi ha de negre no s'ha mirat o no ho deu «sabre» que ell té es color des batum.

Si et fa aigua sa barca deixa-la no hi posis peu passen tots dels europeus com n'ha passat Dinamarca

Perquè això és un no té fi de mules no en veurem cria Perque veim dia a dia que no és més que un Son Durí

El món és una carambola i malament mos ha sortit aquell que és com jo, petit tota sa vida redola.

No és aquest govern perventura qui per sobre tant lluità quan sa democràcia entrà per tal causa més d'un va estar detingut dins sa dictadura el que ara li posa censura de sa boca li pren es pa i en lloc d'anar-lo a ajudar en vida li fa cavar sa seva pròpia sepultura.

Ell va amb sous milionaris de s'obra no veu es mals no se priven de regals manejan bons talonaris pens que sobre comentaris quan recolça empresaris que fan contractes temporals

En tot de lo millor aquesta gent de res se priva na saben d'Hisenda niu d'IVA és d'antibales es seu sarró i si fan declaració sempre les surt negativa

Mos tocarà navegar tota sa vida contra corrent i que se doni per content aquell que en pugui contar.

Si mai heu de menester res meu cridau-me al telèfon 64 34 55 Gràcies

Joan Marines
«Las Rocas»

Àngels un dia en baixaren

Àngels un dia en baixaran s'avorrien allà dalt.
Des del coll d'un pou comptaven anyells, ovelles i cards.
Tots els més nins cavalcaven sobre esquena de mens blancs.
Els més grandets escrivien poemes als pastors grans.
Els músics prenien notes dels rossinyols i pinsans, per a ensenyar-los els altres que cantaven allà dalt.

Jaume Serra
Ses Salines, 1 Gener 1992

Sang, mirall, lilas

Puja la nina. Entra a casa. Tira vidrets. Els dits ragen sang. Sa mare: què has fet?! Tira els vidrets. -Mare l'estim el mirallet trencat- Agrana els bocins. Tiran'ls a fora. Et pots fer més sang. La nina mira els vidrets. La nina plora cristalls transparents. La nina davalla a l'hortet. Porta lilas que escampa per terra, allà on hi havia els bocins de mirall. Els dits sang encara degoten. Amb una lupa la cara es mira a gota de sang. La mare contempla insòlita escena: sang, cara jove i lilas per terra.

Jaume Serra
Ses Salines, 26 Gener 1992

RESTAURANT - PIZZERIA

Blanco y Negro

Tel. 64 34 65

Porto Cari, 5
Cala Llonga

07660-CALA D'OR
Mallorca

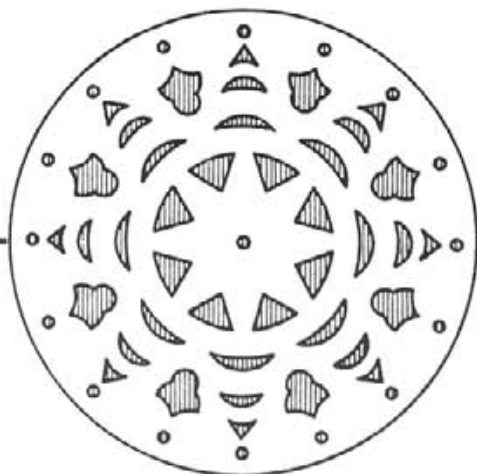
FORN I COMESTIBLES

ADROVER

Rafael Adrover 5 - Calonge

Tel. 657667

Estrella mostrejada

Les Reines del Corpus, com un cort celestial a la terra

Miquel Pons

*Noltros segam a Ariany
que tot són serrals i costes.
Demà és el dia del Corpus,
sa festa major de l'any.*

Els meus amics de s'Alqueria Blanca, Miquela Bonet, «Corralera» i

Tomeu Rosselló, «Pruneres», néta de la madona Miquela Rigo «Corralera» i nét de l'amo en Tomeu Bonet, «Marranxa», que el 1926 prestaren la seva veu a Baltasar Samper i que tant m'agradaria recobrar, són els que canten la present cançó del

segar, amb veu potent i estil.lada i posen una nota nostra per tot arreu allà on canten.

Avui, la festa del Corpus Christi ha perdut solemnitat i roman traslladada. D'aquelles festes amb més

llum que el sol de migdia.
*Tres fiestas hay en el año,
 que relucen más que el sol,
 Corpus Christi y Jueves Santo
 y el día de la Ascensión.*

Sols resta el **Jueves Santo** i encara.

Don Miquel de Unamuno feia memòria a **En la calma de Mallorca**, dins **Andanzas y visiones españolas**, dels santets que l'horabaixa del Corpus assistien a la processó de Manacor. El 1956 deixaren de desfil·lar aquella escapçalló cèlica i em sembla que fou per iniciativa del bisbe Jesús Enciso, que retallà tot el que era aliè a l'Eucaristia a totes les processons de Mallorca. Si bé venia mancabant la presència de les reines del Corpus a s'Alqueria Blanca, a Santanyí es mantenia l'Arca de l'Aliança i el rei David a la processó.

Les reines del Corpus eren nines que vestides de santes o de maredeús, no hi mancaven nins vestits d'angelets i sants franciscans, que eixien del convent i donaven una nota de color a les processons. Les reines, pel que record i m'han dit eren nines del centre de la població més que de fora vila, si bé els joiers culturals d'adreços d'or arribaven també de les cases foranes. Per l'edat de les primeres reines conegudes les emplaçaria en temps del Vicari Ginard, d'Artà, primers anys del segle XX i el temps del rector Alcover, 1913. Algunes com la Mare de Déu de Lourdes i na Bernadeta, i la Mare de Déu

de Fàtima les acantonaria pels anys quaranta i encara més tard la Mare de Déu de Consolació, a Santanyí.

Les reines recordades -vestides de seda i tuls i galó daurat són Santa Clara, de Ca'n Bares, representada per Catalina Bonet, «Marranxa», Santa Rita, de Ca'n Rigo, incorporada per Maria Barceló, «Beta», Santa Catalina, màrtir, des Forn, afigurada per Catalina Rigo, la Mare de Déu de les Neus, de Ca'n Beato, apareada per Andreeva Garcies, Santa Elisabet, de Ca'n Bonjesús, plasmada per Elisabet Rigo, la Mare de Déu de la Mercè, més coneguda per la reina dels esclaus, de Ca s'Escolà, encarnada per Maria Bonet i un dels esclaus era el seu germà Pere. A vegades s'incorporava la Puríssima, de sa Conca, de Calonge, molt mudada i enjoillada. Les que perduraren més foren Santa Catalina, que portava un palmó candi. Santa Elisabet, que duia una canastreta de roses i la Mare de Déu de la Mercè conduïa dos esclaus encadenats per un peu, amb cadena de cortina, i vestits de blau i vermell. Ma mare es recordava que les sabatetes de seda color de rosa els hi havia fetes el sabater. Pere Coix. No vull dir que les reines anassin tan engalanades com les **Aguiles**, de Pollença, però si collportaven cordoncillos, cadanetes, travessers, agulles, joies amb el Sagrament, esperitsants, creus de filigrana, rosaris, aros, polseres, anells, arracades... a

blaquena. Tota la valoració d'un poblet pobre. Era de rigor els cabells entorcillats amb tirabuixons.

Record dels meus anys d'esclau, sempre amb un altre company, que la nostra dèria no era altra sinó trepitjar la llarga copa roja de santa Elisabet, imatge de la filla de Pere el Gran d'Aragó i reina de Portugal.

La processó voltava per la plaça i seguia pel carrer de Ramon Llull si era llarga i entrava per Ca Ses Monges per tornar a la plaça, llavors amb un sol nom. Les finestres estaven adornades amb domassos i vànoves amb estrelles teixides per mestre Vicenç Pau i les voravies amb cossiols de ramellers antics. El camp ofrenava a mils d'espigues dels embrats encara sense segar, si la festa esdevenia més prest, o ordonades en garbes. La custòdia, portada pel vicari o ecònom, lluïa sota el dosser vermell. La gran festa del cos de Crist acabava amb un tedèum a l'altar major amb la reial tenda guarnint el retaulle, encesos els candelers, munió de panons i banderes, flaire d'encens, ufanor de les hortènsies florides a s'Hort d'en Buades...

Les reines del Corpus i tantes de coses que hem vistes esmunyir-se pertanyen a la nostra intra-història, possiblement i malaurada irrecuperables.

Cala Figuera, de Santanyí
 Juny 1992

Sebastià Roca

PERRUQUERIA UNISEX

OBERT DE DIMARTS A DIJOURS HORABAIXES I DIVENDRES I DISSABTE TOT EL DIA

Tel. 65 82 20

Ca'n Roca, 13 - 07669 Calonge (Santanyí)

FLOR

PERRUQUERIA I ESTÈTICA

HOMES I DONES

TRACTAMENT D'ACNE JUVENIL

Carrer Nou, 53 - Tel. 65.08.25
 07630 CAMPOS

La nostra gent

N'Andreu Rigo i Rigo

N'Andreu Rigo de can Lau, és una persona tranquil·la que fugí dels renous i de la vida bulliciosa i agitada del món actual. Les seves principals afeccions, en les hores que la seva professió li deixen lliure, són la pesca, llegir i mirar un poc la televisió. L'excusa per fer aquesta conversa amb ell és, que fa poc, la companyia a on treballa li ha concedit un important premi en reconeixement a la seva bona tasca duita a terme al llarg de molts d'anys de feina i dedicació. Ell diu que sí, que es veritat això del premi, s'extranya de com mos n'hem pogut enterar perquè ell no ho ha dit a ningú i li resta importància com si no fos res. Per la nostra part volem donar-li la més sincera felicitació.

Però la vida de n'Andreu està plena de coses interessants i li demanam que ens conti algunes de les seves vivències.

-Vaig néixer l'any 1936 i vaig anar a l'escola amb don Antoni Rigo i Puig. Llavors vaig estudiar el batxiller a l'Institut Ramón Llull de Felanitx. Durant set anys vaig anar amb la bicicleta a Felanitx. Anava i venia cada dia, tant si el temps era bò, com si era dolent. A l'Institut era condeixeble de la germana del batle de Santanyí.

Don Cosme com que havia estat un alumne destacat d'aquell Institut i pel motiu de tenir una germana més jove allà, venia moltes de vegades i així va començar la nostra coneixença i amistad que encara dura.

-Una vegada acabat al batxiller, mon pare me va dir que triàs entre seguir estudiant o agafar el martell i la plana i fer de fuster amb ell. La decisió fou de seguir estudiant. Vaig

anar a Palma a estudiar comunicacions per esser ràdiotelegrafista. Estudiava lliure i per examinar-me havia d'anar a Barcelona o a Madrid. Vaig anar a les dues bandes, uns anys a Madrid i altres a Barcelona.

-Encara no havia acabada la carrera com es varen convocar oposicions per la Direcció General de l'Aviació Civil, oposicions que vaig treure.

-Amb el consell de don Antoni Armangué, que era aviador i vivia a Portopetro, vaig aconseguir que me fossin consolidats els estudis de navegació, meteorologia i legislació aèria i me concediren el títol de Pilot d'Aviador Civil.

Efectivament, ens mostra el carnet de pilot de la Federació Aeronàutica Internacional que, amb el nº 1977, està datat en el mes de desembre de l'any 1959.

A Calonge som molts els que recordam quan n'Andreu venia a fer voltes amb l'avioneta per damunt el

poble. Anava tan baix que pareixia que havia de fregar per les teulades de les cases. Això, en aquell temps era tot un aconeteixement i feia que en sentir l'avió la gent, sobretot l'al.lota sortís al pati per veure passar n'Andreu Lau. La gent deia -Ara passa n'Andreu Lau-. I hi va haver algú al.lot del poble que volia que en esser gran li comprassin un «Andreu Lau».

-Jo tenia s'al.lota a Calonge i un parell de vegades a la setmana venia a saludar-la amb s'avioneta.

***

-Una vegada obtingut el títol de ràdiotelegrafista es podia escollir entre esser controlador de l'aeroport, estar a la ràdio-costera o anar embarcat amb barco o avió.

Per anar amb l'avió era necessari el títol de pilot i eres el «Segundo Piloto Radionavegante».

-Primerament me vaig col·locar a la torre de control de l'aeroport de Palma. Allà vaig conèixer a moltes companyies aèries. Una d'elles era la T.A.S.A. que amb motiu del començament del boom turístic necessitava personal. Pagaven bé i m'hi vaig enrolar de segon pilot amb un avió D.C.7 d'éllice. Fèiem vols dels anomenats «chárter» i les rutes habituals eren: Palma/Barcelona, Palma/Màlaga, Màlaga/Anglaterra/Barcelona i Palma/Orlí.

De cop el semblat de n'Andreu es posa trist i en el seu rostre es reflecteixen els amargs records d'uns fets que després de molts anys no han quedat en l'oblid.

-La repentina mort de mon pare va marcar la meua vida i va canviar l'orientació de la meua professió. La

companyia aèrea, operava a Canàries i això suposava estar molts de dies a fora de Mallorca i a lluny dels meus. A ca nostra quedava ma mare i el meu germà. En Joan era molt jove i encara que havia ajudat a mon pare a fer feina a la fusteria, no estava preparat per agafar les riendes ell tot sol. Així que vaig renunciar a volar per tornar a la Torre de Control de Palma, per estar més aprop dels meus i ajudar en el meu germà amb el maneig de la fusteria.

-Anys més envant, la companyia de telegrams ENTEL es volia entablir a Palma. En Nicolau Caselles, que era el secretari de Telégrafos de Palma me va demanar si com a tècnic, on volia fer càrrec, juntament amb ell de l'organització de ENTEL. Pagaven bé i vaig demanar l'excedència a l'aviació per passar a la nova companyia. ENTEL era una concessió estatal que tenia la missió de trasmetre i rebre el telegrama de l'extranger.

-El govern d'en Franco, veient que la companyia ENTEL era cosa bona i a fi de millorar els serveis de telégrafos va obligar a la Telefònica a fer-se càrrec d'ENTEL.

Els que treballavem allà, uns passaren a Telégrafos i altres o férem a la Telefònica.

Jo per posar-me al dia en matèria de les comunicacions per ordinadors vaig haver de fer un curs de sis mesos a Barcelona.

-Vaig passar a la Telefònica a on a hores d'ara encara estic, a la central de Molina, que està just vora la Creu Roja. Allà som el responsable de tot el que està relacionat amb les línies de comunicacions de l'informàtica, de tota Mallorca; bancs, empreses, telecomunicacions, etc., la meva responsabilitat és que totes les comunicacions dels ordinadors funcioni i creu-me que és difícil perquè és una cosa molt complexa i delicada i per un no res hi pot haver averies o dificultats.

-Crec que ja hem parlat prou d'avions, ràdios, comunicacions i ordinadors. Perquè no ens parles un poc del que fas quan deixes les ocupacions del teu càrrec?

-Tot d'una que puc, venc a Calonge, a l'hivern a Cas Ferrer i a l'estiu a Cala d'Or. Tenim una barca amb el germà i si fa bon temps anam a pescar. És un llaut de 27 pams i amb ell feim bones pescadetes. Allò que més m'agrada pescar són els serrans i els raons, però ara encara és un poc prest, per agafar raons i s'en gafen ben pocs.

El pescar és un bon divertiment, perquè al temps que te diverteixes dus per fer ranxo a la casa.

Es ben normal que quan a Calonge hi ha qualsevol tipus d'acte o festa pública veurer-hi a n'Andreu, amb la seva esposa Margalida, participant el que poden.

-Tot el que és Calonge ens agrada molt, tant a mi com a la meva dona. Ja voldria que arribàs prest el dia de deixar la feina per instal·lar-nos definitivament aquí. Mira que he viatjat molt i coneguts molts de llocs, però mai he trobat res com el meu poble. No hi ha res com les truites d'espàrrecs, el pa amb sobrassada o el pa amb oli de ca nostra.

Per a mi això no es pot superar.

-Ben segur que deus haver viscut moments interessants mereixedors d'esser contats?

-Una vegada decidirem anar a Barcelona a veure el partit Barcelona-Atlètic.

Érem quatre i vàrem agafar una avioneta de Son Bonet. Partírem i després d'unes hores de volar se va posar una boirada tan espesa que no vàiem res. Per afegitò la ràdio es va espenyar i la boira no s'espessava i per acabar-ho d'arreglar les bruiixules també es varen espenyar. Voltes i més voltes i no vàiem res. Arriscadament ens vàrem abaixar cercant alguna referència, vàrem trobar la mar i per la mar vàrem reconèixer l'Ebro. Pel riu vàrem arribar a Saragossa. Però vàrem donar moltes de voltes i ja havíem perdudes les rialles. Just tocar terra a l'aeroport de Saragossa, el motor es va aturar, havíem acabada la benzina.

-L'any de la neu, el dia que tota Mallorca estava nevada, un periodista del Balears va voler anar a fotografiar el Puig Major amb una avioneta. Me varen brindar a mi, i ja som partits cap amunt. Feia una fretada, i quan estaven devers l'endreqera de Sóller, del fret que feia el motor es va aturar. Aquells motors només es podien posar en marxa des de fora, fent voltar l'èlice, per tant no hi

havia cap possibilitat de tornar-lo posar en marxa. No va quedar més remei que intentar planetjar i arribar a Son Bonet. Amb un corret més estret que no sé que, vàrem arribar a la base però va venir tant just, tan just, que amb la coa de l'avioneta varen fregar la paret que tancava la base. Hi havia un soldat de plantó que quasi es va morir del susto. No sentia res i de cop va veure que s'avió li venia casi damunt.

Aquestes són algunes de les idees i dels fets de la vida de n'Andreu de Can Lau. Un calongí que malgrat haver tingut la seva feina a Ciutat, mai ha oblidat les seves arrels. Li agrada estar en el seu poble i només el disgusta les actituds i les converses que van en perjudici d'allò que és bò per Calonge. Que de bò que tots els calongins estiguem sempre amb una actitud tan positiva.

Marc Vallbona Adrover

Sa rondalla d'Es porc fugitiu

(basada amb fets reals)

S'altre dia a migdia, els al.lots, sense escola per mor de sa Setmana Santa, cansats de fer voltes pes poble. Tenien ses bicicletes esteses pes damunt s'«acera», discutien allà ull de sol de ses seves coses, quan en Tomeu Baltasar, en Miquel Marinons i en Toni Senyor es varen girar cap a sa plaça, varen badar uns ulls com a plats quan veren un porcell que fent es turista pareixia que volia entrar, qui sap a què fer, a dins sa gabina telefònica. Pel capet d'aquells al.lotons degué pasar la mateixa idea al mateix temps, perquè sense necessitat sols de mirar-se, varen partir tots com si els empengués sa mateixa molla cridant: UN PORC, UN PORC!!

Es porc després de veure's descobert, va analitzar ràpidament un parell de factor: primer, ell era foraster a es poble i no sabia gaire ses tresques; segon, era evident que aquells al.lots s'acostaven amb unes intencions més que dubtoses.

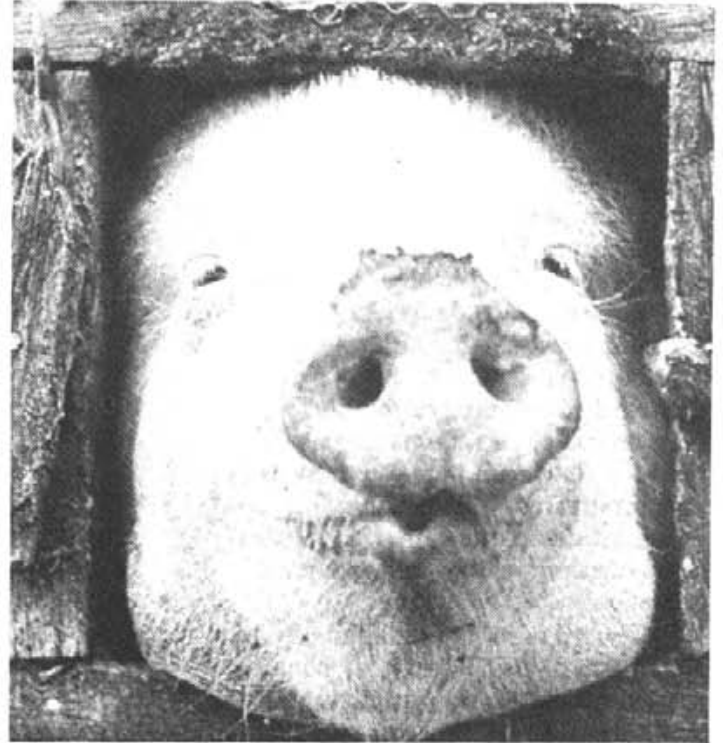
Es porc, quan va haver-ho cavil.lat, va decidir que sa lluita era desigual i lo més honrós era una retirada estratègica. Pel que va girar coa i va partir fet un coet amb direcció a Sa Marina.

Els al.lots se pegaven amb sos talons pes cul, però no acabaven de posar en perill sa seguretat des porc que mantenia còmodament ses distàncies. Poc a poc es crits dels al.lots es varen anar fent més clars, i els alens més espesos. Poc a poc els al.lots s'anaven aturant, un doblegava entre pantejos es genolls en terra, s'altre s'estenia d'esquena, s'altre s'asseia vençut a s'escaló de s'acera.

Es porc veient sa desfeta que havia organitzat, es va aturar a es cantó de Ca'n Pere-Joan a reconsiderar sa situació, però allò que no havia vist era a en Miquel de Ca'n Damià que peu de moix l'havia voltat per sa Plaça.

Quan en Miquelet va veure sa seva, a partir cap a es porc, braços estesos com ales d'un avió cridant UUUHHH, UUUHHH! Allò sí que li vengué de nou an es porc, i va cometre sa seva primera errada, va girar coa i va tornar enrretera cap a es poble. Si li haguéssiu vist els ulls que badava i sa cara de regirat que feia mentre ses orelles li volaven de tant com corria vos hauríeu compixats de riure. Es porc se sentia encalçat i només tenia esment a darrera, per això no va veure els altres al.lots que no havien perdut esment a s'envit que feia en Miquel, i poc a poc s'havien anat incorporant i sense fer gens de renou esperaven es porc que venia tot dret acera acera de cap a ells. Quan veren sa seva tots a una, es varen deixar veure i enrevoltaren es porc, aquest es va aturar de cop pegant una bufada de contrarietat i posant cara de disgust.

Es dos bàndols varen posar peus fiters, es mesuraven amb la vista uns a l'altre. Aquí va cometre es porc sa

Es porc ara ja no passa pes forat de sa merda

seva segona errada perquè girant coa una altre vegada va entrar a dins sa portassa d'en Xisco Polla. Ja el tenim! cridaven els al.lots, fent plans amb so futur des porc, -Ne'm de fer sobrassades- deia un; -Pensau a fer botifarrons- deia s'altre, -Jo voldré sobrassada de Vic- deia un tercer-. Bé, primer hem d'anar a dir a l'amo de sa portassa que el mos guardi una estona mentre anam a preparar ses coses- va dir més assenyat un altre.

Varen pujar s'escala i varen tocar a sa porta, i l'amo els va obrir.

-Mem l'amo, es que hem trobat un porcell que se passejava pes poble i l'hem tancat a dins sa vostra portassa...

-Verge Santissimeta me cagonpiip, vatuapiip, va llar de cop l'amo, i que és un porc blanc?

-Bé, però té un parell de clapetes negres- varen dir els al.lots vegent que allò es torcia.

-Idò això és es meu porc que me deu haver sortit pes forat de sa merda.

I així va acabar sa feta des porc fugitiu. Va tornar a sa seva i l'amo el va engreixar perquè no tornàs a passar pes forat de sa merda. Per s'octubre o es novembre em parlarem, i els al.lots crec que s'han guanyat es bunyoler.

TRINXET

Amics de la Tercera Edat

El passat dia 28 de juny es convocà l'assemblea general ordinària que cada any celebra l'Associació d'Amics de la Tercera Edat de Calonge i Cala d'Or. L'amo en Miquel Grimalt de Can Marines ens ha contestat un parell de preguntes sobre el que fou l'assemblea.

-Ens podeu contar el perquè d'aquesta assemblea?

-La base de l'Associació és l'assemblea. En ella es dona compte als socis de les activitats que s'han fetes durant tot l'any, en aquest cas el 91. Tot el que hem gastat, el que ens ha costat cada cosa, el que hem cobrat. Volem que tots els socis estiguin al corrent d'així com va l'Associació.

-Quines activitats teniu pensades per fer d'ara endavant?

-Si tot surt com nosaltres volem, dia 12 de juliol, farem un dinar, que cada any feim, a l'Associació. Enguany serà a Cala d'Or a l'Hotel Tucán. Celebrarem el 5è aniversari i volem convidar amés de tots els socis als altres presidents de la comarca de Migjorn. Serà un dinar de germanor i companyerisme.

A finals de juliol pensam fer una gelatada de franc pels socis, després dins l'agost volem anar a Son Amar i a Aguacity, ho repartirem una miqueta dins el mes. A l'octubre ha de venir una al.lota, filla del president de Felanitx a fer-nos una conferència. El tema serà: Amèrica avui.

En el novembre, si tenim porc, farem matances i si no, idò, no en farem. I en el desembre, una xocolatada amb coques per Nadal. Això és el que tenim programat per aquest any. L'any que ve ja ho vorem.

-Estau contents de l'acceptació que tenen les excursions i les altres activitats?

-No ens podem queixar, totes les excursions que hem organitzat han anat molt bé. La darrera no hi cabia ni una persona més. A vegades hi ha qualche inconvenient, com per exemple a Son Amar, les persones més grans tenen molt mal partir ja que és el vespre i tornam tart, però

hi ha molta de gent que ho ha demanat i procurarem anar-hi. Al menys hem d'esser 40 persones i a vegades no hi ha gent a bastament, però entre Calonge i Cala d'Or jo crec que arribarem a ser 40.

-I el pressupost, arriba sempre?

-Sí, arriba quasi sempre, com que pagam quota i aquesta quota arriba a les excursions.

Ara dia 12 sabem que hem de pagar 300 ptes cada un, perquè ja hem pagat la quota de 1.000 i és una bona ajuda. Si feim una gelatada a Calonge i ens costa unes 30.000 ptes. o com la de l'any passat a Cala d'Or que ens va costar 50.000 és pel que han pagat els socis.

Cada any també, demanam una subvenció i sempre ens l'han concedida, uns pics de 100.000 ptes. altres de 80.000, però sempre és molt bona ajuda.

Enguany també es va proposar a l'Assemblea comprar un servici de tassa, cullera... per quan feim qualche xocolatada perquè la gent no tengui la molèstia d'haver-ho de dur de ca seva. Con que som més de 200 socis ens costarà unes 60.000 ptes. Es va fer també la proposta de fer un descompte a les quotes dels socis que no poden assistir a les activitats, ja que si estan impeditos no tenen perquè pagar.

Artistes de ben joves

De fa un parell d'anys ençà la gent torna passar molt de gust de ballar jotes i mateixes. Després d'una estada d'anys, llarga, que pareixia que tothom ho havia oblidat, ara es tornen fer ballades i quan n'hi ha una la gent hi és i no n'està empagueida ni aturada, tothom balla. Això és bo! Però als que passam més gust de veure són els al.lots més jovenets que tenen una gràcia que fa quedar embadalits. I si amés hi ha un parell de jovenets, ben jovenets que toquen les castanyetes, el guitarró i el violí, més ens agrada. Això és el cas d'en Toni Adrover, de Can Palou, que té 8 anys i Na Margalida Rigo de 10 anys. Tots dos venen de família de bons sonadors i balladors. És conegut per tota la nostra comarca, l'amo en Toni Pauló i en Simó Pauló, padrí i conco respectivament d'en Toni, i el pare de na Margalida, l'amo en Tomeu de s'Era, els han ajudat en tot allò que han cabut.

-Quants d'anys fa que ballau i sonau?

-Toni: Jo vaig començar a ballar quan tenia 3 anys i a sonar quan tenia 5; va ser un any per Sant Antoni, i sonava el guitarró.

-Margalida: Jo ball des dels 5 anys i en fa 2 que son, igual que en Toni.

-Sonau a qualque agrupació o només a les festes del poble?

-T. Sí, sonam amb l'agrupació s'Estol d'es Picot i durant tot l'any anam a festes i foguerons.

M. L'any passat anàrem a la Mostra Folklorica de Ciutat amb el grup «Així balla Manacor» i vàrem guanyar un premi i un diploma.

-Qui vos va ensenyar a ballar i sonar?

-T. L'amo en Baltasar de s'Estol d'es Picot i el tio Simó en mostraren de sonar i a ballar els padrins de Calonge, que també sonen i canten en l'agrupació i la padrina de Cala d'Or.

M. El guitarró el meu pare, i el

En Toni, el seu tio Simón i els seus padrins cantant en s'Estol d'es Picot

Na Margalida cantant i sonant a unes festes

violí en Simó.

-I com vos va l'escola, heu de tornar-hi pel setembre?

-T. No, aquest any he fet 3er. d'E.G.B. i ho he aprovat tot. Els horabaixes quan sortia de l'escola també anava a solfeig i he fet preliminar perquè llavors vull aprendre a sonar violí o piano.

M. Jo també ho he aprovat tot i he aprovat preliminar de piano, l'any que ve faré 1er. i del solfeo em vaig examinar de primer, també en va anar molt bé. Tenc ganes d'aprendre a sonar el violí si tenim professor a Cala d'Or.

Idò, això ha estat la xerrada que hem tengut amb na Margalida i en Toni, varen néixer amb una habilitat especial per la música.

Es pot dir que a la nostra comarca tenim els sonadors més joves de ball de pagès.

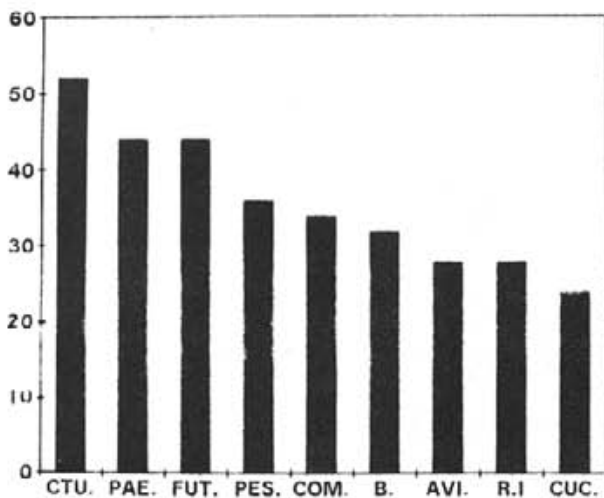
Maria Adrover

Enquesta

Per a la realització d'aquesta enquesta han estat entrevistades 25 persones calongines (homes i dones de entre 10 i 70 anys)

Dos mesos abans de la celebració de les festes de Sant Miquel, DIES I COSES, ha sortit al carrer per conèixer l'opinió dels calongins.

Lo primer que hem volgut saber és lo que repetirien de les festes de l'any passat. En general, les festes de l'any passat varen esser de l'agrado de la majoria, encara que individualment destacassin actes concrets:

ria les actuacions esportives, un 8% llevaria el mal temps i la paella, i un 4% als esports d'invàlids, el dinar de les autoritats i l'ofici tant llarg.

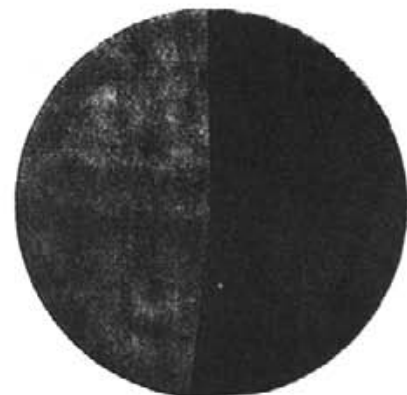
Un tercer apart estava de descobrir novetats de cara a les festes d'enguany:

-Ball de saló	20%
-No introduiria res	16%
-Concursos per mestresses de casa	8%
-Actuacions musicals importants	8%
-Futbol de fadrines contra casades	8%
-Concursos	4%
-Festa cada dia	4%
-Mostra de roba antiga	4%
-Balls regionals	4%
-Concursos de pintura	4%
-Concursos de fotografia	4%
-Concerts rock-pop	4%
-Concerts cançó catalana	4%
-Cotxets de xocs	4%
-Tómboles	4%
-Activitats culturals	4%
-Bones festes pels vells	4%
-Tir a plat	4%

La quarta qüestió era si volien prendre part a la comissió organitzadora. Hi ha hagut molta igualtat. Un 52% ha contestat que no i un 48% ha contestat que sí.

-cicloturística	52%
-paella	44%
-futbollet (esports)	44%
-pesca	36%
-comèdia	34%
-ball de bot	32%
-amollada d'aviram	28%
-recorregut incògnit	28%
-Cucorba	24%

NO (48,0%)

SI (52,0%)

La segona qüestió era saber lo que agradaria que enguany no se tornàs fer. Hi ha hagut majoria (60%) que no llevarien cap acte de l'any passat, un 12% per cent reduï-

ATENCIÓ

IMPERMEABILITZACIONS I HIDROFUGANTS

R. GIMENEZ

Si té problemes d'humitat degudes a infiltracions ocasionades per les pluges, cridau-nos i mirarem de resoldre-li el problema el més ràpidament possible

- *EVITANT EN LA MESURA POSSIBLE LA REALITZACIÓ D'OBRES**
- *LA MÉS AVANÇADA TÈCNICA AMB IMPERMEABILITACIONS**
- *FEINES GARANTITZADES**

**NO HO DUBTI MÉS, NO TENGUI MÉS PROBLEMES D'HUMITAT, HO GARANTITZAM
PRESSUPOST SENSE COMPROMÍS**

Tel. Felanitx: 58 12 70
Porto Colom: 82 47 07
Palma: 29 08 88

SUNFLOWERS

ESCOLA D'IDIOMES

ANGLÈS * ALEMANY * FRANCÈS * ESPANYOL PER A ESTRANGERS

- *Cursos per nins, joves i adults
- *Tots els nivells
- *Grups reduïts
- *Cursos generals i intensius
- *Cursos preparatius exàmens oficials Universitat de Cambridge
- *Cursos especials per nins de 4 a 6 anys
- *Professors nadius titulats
- *Metodologia activa amb audiovisuals
- *Orientació i seguiment pedagògic

ENDEMÉS:

**Classes de recuperació d'anglès per preparar exàmens de setembre:
EGB, BUP, COU, FP i UNIVERSITARIS**

Matrícula oberta des del 15 de juny
(horabaixes)
Inici de cursos: 29 de juny
(dematins i horabaixes)

**INFORMAU-VOS AL C/ Major, 12-1r.
(Edifici «La Caixa»)
07030 Campos. Tel. 65 28 98**

El millor cristall d'Europa a Calonge

El segon dissabte de juny s'inaugurà a Calonge, al carrer de Sa Taverna número 10, BOHEMIA Cristall-Estudi.

En Pau i n'Aina són els que han decidit de posar aquesta botiga-taller de cristall. Tots dos havien viscut alguns anys a aquesta part de l'illa fins que anaren a Madrid i allà començaren un negoci semblant a aquest que han inaugurat aquí. Però, la vida allà era extressant i això els decidí a canviar-lo de lloc.

Els dos han muntat aquesta botiga de cristall de tota mena: des de cristalleries fins a canalobres, passant per botelles, cendres i objectes decoratius. A més, tenen la representació comercial del cristall de Bohèmia -Txèquia- (a l'antic estat de Txecoslovàquia) per a les Illes.

Han posat la tenda a una casa antiga, de la qual se n'ha respectat l'estil; pedra vista per tot arreu i un jardinet a davant d'ella que fa fer badochs, i on, just entrar-hi ja pots veure una mica de l'art que hi ha exposat a l'interior. Vàrem quedar meravellats per la quantitat de coses guapes que hi ha: no hi manca un detall.

Escoltàrem les explicacions sobre el món del cristall que ens donaren n'Aina i en Pau. Ens explicaren les particularitats de cada peça i les tècniques per aconseguir diferents efectes sobre el cristall, així com alguns dels secrets d'aquest art. ¿Sabieu quina és la diferència entre Cristall i vidre? I doncs que el cristall conté un 24% de plom.

En Pau i n'Aina són uns apassionats de l'art del cristall, a més ja tenen experiència amb aquest negoci ja que, com hem dit abans, en tenien una tenda a Madrid.

La feina d'en Pau és, a més de vendre, dibuixar sobre el cristall. En Pau és gravador i empra per això diverses tècniques: el gravat amb diamant, l'àcid o un petit torn que gira a grans velocitats. Així pot fer des de les inicials d'una persona a la qual es vol regalar una de les obres d'art de la seva botiga, l'escut heràldic de la

seva família, o fins i tot dibuixar tot una vidriera amb preciosos motius.

Ho paga visitar l'exposició de

BOHEMIA Cristall-Estudi, és preciós el que es pot fer amb el cristall, i aquí podem veure algunes de les millors mostres d'aquest art d'Europa.

Un dia a Barcelona

Dia 2 de juny els alumnes dels cursos de 3r. fins a 8è d'EGB i alguns professors de l'escola de Cala d'Or partírem a una petita excursió a Barcelona. A les 9 del vespre del mateix dia ens trobàrem tots davant l'escola per, tot seguit, pujar a l'autocar que ens duria fins al port de Palma.

Tots hi anàvem molt il·lusionats. Es va fer hora de pujar al vaixell i pegàrem una ullada al cambrot, allà on havíem de passar la nit. Després vàrem anar a la discoteca, hi havia molt poca gent i poca música, tampoc hi havia cap cambrer simpàtic.

Quan estàrem cansats, faltava un quart per la una, vàrem anar a dormir als cambrots. Ningú, o almenys poca gent va dormir aquesta nit. Qualqun es va marejar un poc.

El següent dia a les 7 ja estàvem aixecats. Baixàrem del vaixell a les 8'30 h. i dos autocars ens esperaven per dur-nos a berenar. Vàrem berenar de llet amb cola-caó, un panet, un croissant, confitura i mantega, que per cert, era tot molt bò.

Després partírem cap al zoo de Barcelona i vàrem passar per l'estació de França. Al zoo vàrem veure, a més de molts d'animals, a en Folquet de Neu, l'únic gorila blanc del món; i també vàrem veure un show d'una orca i un dofí que era molt divertit. A la una ens varen dur a dinar a un restaurant que es deia Parc Montjuïc.

A les 3 menys quart partírem per anar al Museu de la Ciència. Hi havia una bolla que feia voltes que representava el món. També vàrem veure més màquines: una que si pitjaves un pany et deia quants de quilògrams podies agafar amb una mà; i una altre que botaves i et deia quants de metres podien botar amunt.

Vàrem sortir del Museu de la Ciència a les 6'30. Anàrem a la plaça de Catalunya. Hi havia molts de coloms que es passejaven per damunt i l'asustavem. Molta de gent comprava menjar, que venia un home, pels coloms.

N'Azahara i els seus companys

Llavors anàrem a veure l'anell olímpic, i més tard partírem cap a sopar, que per cert, ens va fer un poc de mal.

Després ens varen dur al port de Barcelona a on, a les 10'00 vàrem embarcar, i aquesta nit no vàrem anar a la discoteca a fer la darrera ballada, anàrem a dormir directament i varen dormir tota la nit fins l'endemà dematí, fins que els professors ens varen despertar. Encara que no tenguéssim moltes ganes d'aixecar-nos ens vàrem haver d'aixecar, i a la fi tornàrem d'allà on havíem partit: l'escola de Cala d'Or.

Azahara Hernández i Adrover

Pintures
D'Or

Calonge

FUSTERIA ANTONI VADELL 1
CALONGE
657445
GERMANS VALLBONA

EL COL·LEGI BISBE VERGER ens mostra algunes de ses darreres activitats del passat curs

Alumnes de 4t.

El passat dia 16 de juny els alumnes de 3r. i 4t. del col·legi BISBE VERGER de Santanyí visitaren l'aeroport. Pujaren a un avió de la companyia «VIVA AIR». Va esser una visita molt interessant, ja que tots els nins van gaudir d'asseure's als seients del comandament i del copilot de l'avió. En Miquel Adrover, de Sa Marina, ens ho conta:

Vàrem partir a les 14'15 h. de l'escola. Arribàrem de Son Sant Joan a les 15'20 h. Passàrem per dins la gran sala observant els cartells d'arribades i sortides d'avions.

Llavors sortírem per una altra porta i anàrem fins davant unes portes i esperàrem allà perquè tenien davant uns guàrdies i sortírem a la pista. Pujàrem a un autobús i

qualcàrem fins a un avió de la companyia «VIVA AIR», ens férem una foto per la revista Dies i Coses.

Entràrem a l'avió i ens vàrem asseure a les butaques. Ens anaven cridant i vàiem la cuina i els lavabos al darrere de l'avió i la cabina dels pilots, quants botenets! Sortírem de l'avió molt contents. Ens varen regalar una carpeta amb moltes coses que aprendre. Tornàrem cap a Santanyí i arribàrem a les 18'00 h. a l'escola.

Llàstima que no féssim una volta!

Segueix a la pàgina 22

Continua de la pàgina 19

Exposició Fi de Curs de treballs manuals

El col·legi va participar en el concurs «Contes de Santanyí». Cal destacar la participació i quantitat de molts d'alumnes nostres. Entre els quals ressaltaren els treballs de Francesc Adrover, Catalina Vallbona, Miquel Adrover i Antoni Vallbona.

Relat fet per na Catalina Vallbona:

FESTA DE SANT MIQUEL

Es el 20 o 21 de Setembre i he arribat amb s'autocar es migdia quan venia d'escola. He vist com els empleats de s'Ajuntament enrramellaven sa plaça. Ja hi havia molts de nins que anaven amb bicicleta per damunt ella, ansiosos perquè començassin ses festes.

Quan he acabat de dinar he tornat a veure lo bé que havia quedat es paperí de colors. Ja hi havia moltes persones que també es passejaven per allà.

He jugat amb ses meves amigues a sa plaça molt de temps i no tenia ganes d'anar-me'n perquè ja hem pareixia que havien començat ses festes.

*Sa gent quan veu que queda tan guapa, sa plaça diu:
-No hauria de ploure, que mos espanyaria es paperí.*

Sempre feim ball de pagès. Ballen es grans i es petits. Ballen molt bé i els sonadors sonen guitarras, guitarrons i flauta, també no fan molt bé.

Ha vingut molta de gent de fora poble a ballar jotes i mateixes. Jo tambéestic ballant amb els meus companys. Avui podem estar tranquils perquè fa molt de sol i no està ennigulat.

INSTAL·LACIONS
|
MONTATGES ELECTRICS
ANTENES PARABOL·LIQUES

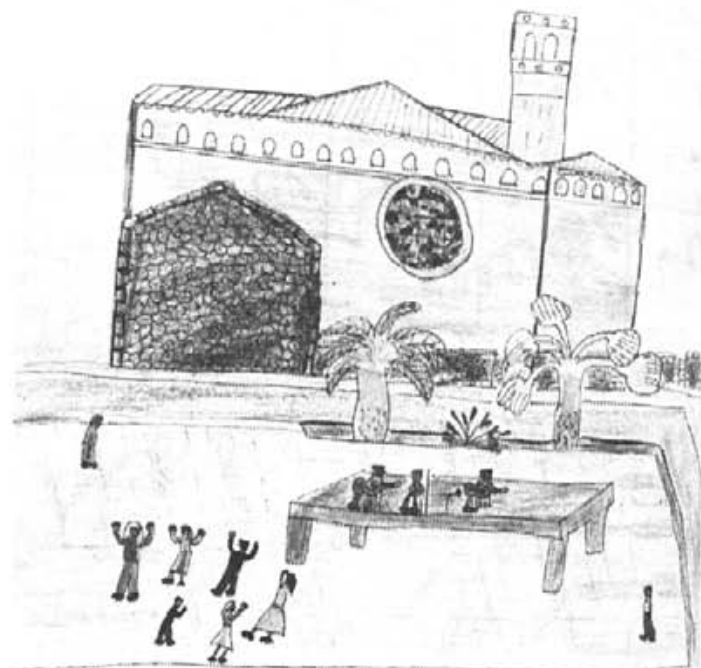
Exposició de APLIQUES i LAMPARES
DARRERES NOVETATS EN PEL·LICULES
DE VIDEO

eléctricas
MANRESA, S.A.

Distribuidor Oficial: AEG - TELEFUNKEN -
ZANUSSI - THOMSON - SANYO - CORBERO

C/ Ariel, 5 - Tel. 657859
Avda. Bèlgica, 6 - Tel. 657378

CALA D'OR

Una de ses coses que fa més anys que fan en es meu poble per Sant Miquel és un campionat de tennis. Venen jugadors de molts de pobles veinats però d'allà a on hi ha més jugadors és de Calonge.

Nosaltres anam a veurer-los i sempre feim mambelletes quan guanyaren els Calongins.

Fan dos grups: de grans i de petits.

Un diumenge fan una paella molt grossa que en menja tot es poble i molts de Calonge que viven a fora poble, aquest dia venen a passar-lo amb nosaltres.

Sa paella és molt grossa, a vegades en fan dues perquè sigui més bona.

Tothom menja tot allò que vol, i llavors donen meló i coca.

També hi ha aigua, vi, cocacola i taronjada.

Posen taules i cadires a tota sa plaça i cadascú va a recollir es plat ple d'arròs.

És una festa que pareix com si tota sa gent fos una gran família que dinen plegats per sa festa grossa des poble.

A sa cursa popular hi venen corredors de tota Mallorca, fins i tot ve a córrer es que va fer campió d'Espanya. Hi ha categories de nins de grans i de veterans.

Parteixen de sa plaça i fan un parell de voltes pes camí des comtès i s'arribada també és a sa plaça.

L'any passat a tots es que varen participar els varen donar una camiseta que duia escrit: «Festa de Sant Miquel 1991».

Si fa calor els corredors arriben molt cansats i amb sa roba ben banyada de suor.

Es dia de trencar olles i sempre hi ha bregues perquè tots es nins volen jugar-hi i esser els primers.

Quan els taca els tapen els ulls amb un mocador, els donen un garrot i els fan fer un parell de voltes, a vegades ben aviat ja endevinen s'olla, però moltes de vegades han de menester una bona estona.

Es que mirem, més miren com més malament ho fan, però es que pega no sol riure tant.

Ses olles solen estar plenes de caramels, juguetes o qualque sorpresa que fa riure.

Per finalitzar el curs els alumnes organitzaren una verbenes estil anys 60 i l'APA va convidar tothom a un refriegeri de gelat de llimona.

BON ESTIU!

Orquestra final de Curs «Gelat de Llimona»

FOTOS
Jaume Moserrat

Revelats al cap d'una hora
Còpies fotogràfiques en quatre min.
Fotos Carnet
Reportatges
Foto Industrial
Servei de fotocòpies

C/ Santuari, 88 tel 581156

VOLVO

Venta y servicio

AGENCIA EN MANACOR Y COMARCA

HERMANOS NADAL, S.A.

C/ Creuers, 30. Manacor. Tels. 55 21 77 - 55 13 02

vitrines ameníssimes del folklore.

Però, a més del nom de la llengua, hi havia —hi ha— pendent el nom de la collectivitat dels qui la parlen. «Pàtria llemosina», havia dit i propagat Victor Balaguer. Hem vist que Constantí Llombart no trobava la fórmula inacceptable. Entrava de ple, això, en el joc dels tòpics i dels malentesos de la Renaixença. Quan ja es va fer insostenible la posició de qualificar de «llemosina» la llengua dels catalanoparlants, dir «pàtria llemosina» esdevenia ipso facto un absurd desagrat. I la necessitat que tractava de satisfer-se amb el terme «pàtria llemosina» quedava oberta. Convé retener que ja era simptomàtic que, a l'hora de donar un «cognom» a la «pàtria», els homes de la Renaixença triessin el de la llengua. Ningú no hauria tingut res a objectar-hi: resultava lògic que fos així, donat que la llengua constituïa el vincle que ells, homes romàntics, culturalistes exclusius, podien sentir amb una vivència més precisa. En haver de prescindir del «llemosinisme» era irremeiable tornar a la paraula vidriosa: «català». Tanmateix, a partir de la primera dècada del segle XX, ja hi hagué a les Illes i al País Valencià grups que professaven allò que començava a dir-se'n «pencatalanisme». Més o menys, al Principat, entre alguns sectors dirigents del catalanisme polític, penetra la idea d'una reconstitució integral de la nostra personalitat col·lectiva. Pel que fa a la nomenclatura, la solució que millors assistències obtenia era la més natural també: dir «Catalunya» del conjunt del poble catalanoparlant.

Es clar que la paraula «Catalunya» oferia, de moment, dificultats especioses. No mancava de precedents històrics il·lustres, en l'accepció que ara es volia revitalitzar. Quan Ramon Muntaner, en la seva *Crònica*, explica el seu retorn a terres valencianes, on acudia per casar-se amb una dama indígena, no diu que va «a València» o «al regne de València», sinó a Catalunya. Sant Vicenç Ferrer, una vegada, s'adreça a la gent de la serralda valenciana —als «serrans»—, i els recorda que viuen «entre Castella e Catalunya». Però es tractava de precedents esporàdics i remots. Si el gentilici *catalans* havia tingut una acceptació planera durant segles, la forma «Catalunya» no havia pogut competir mai amb les de «regne de València» o «regne de Mallorca». Hi faltava tradició, per tant, en vistes a una reintroducció del nom de *Catalunya* amb l'abast a què ens referim. D'altra banda, l'amfibologia era ací encara més molesta. «Catalunya» és el Principat a seques. Un recurs per evitar-la va ser dir «Gran Catalunya» o «Catalunya Gran» al conjunt dels territoris de llengua catalana. «Catalunya» era el Principat; la «Catalunya Gran» era la totalitat dels pobles catalans.

Resultava encara prematur, això. Potser —si més no és el meu punt de vista—, l'ideal fóra adoptar, no ja la forma «Catalunya Gran», sinó senzillament *Catalunya*, per designar les nostres terres. Ara bé: aquesta aspiració ha d'ajornar-se *sine die*. Podem preparar les condicions materials i morals perquè, un dia sigui ja factible. I és per això que en certs moments caldria recomanar una cautela esmolada en l'ús de la paraula «Catalunya». Hauríem de fer els majors esforços per reservar-li en el futur aquella amplitud integral. Es per aquesta raó que convé emprar sistemàticament la denominació «el Principat» per referir-nos a la Catalunya estricta: Principat o, si es vol, «Catalunya estricta» justament. Al cap i a la fi, en tot aquest problema del restabliment d'una terminologia col·lectiva apropiada, la victòria sobre els anacrònics prejudicis particularistes ha de ser guanyada a força de reiterar les fórmules escollides i procedents, i a força d'acostumar-nos i acostumar els altres a utilitzar-les d'una manera metòdica. No ens hem pas d'enganyar: es tracta d'una qüestió de rutines. Contra la rutina creada en els temps de la nostra disgregació com a poble, hem de crear-ne una altra que resumeixi la nostra voluntat de reintegració. No diré que el procediment serà veloç ni còmode. No podrà ser mai, tampoc, una maniobra artificial maquinada per unes minories. La nova rutina —l'hàbit—, que propugno, ha de ser correlativa a una evolució social de gran envergadura, i quallarà en la mida que aquesta evolució es realitzi. El que interessa, ara com ara, és preveure i facilitar els recursos escaients, a fi que tot pugui acomplir-se d'una manera sincrònica i amb la més rigurosa eficiència.

Més apta que la forma «Gran Catalunya» o «Catalunya Gran» és la de «Països de Llengua Catalana». I millor encara, la de «Països Catalans», que tant s'ha estès en els últims deu anys, i que amb això mateix ha fet la prova de la seva viabilitat.

Països Catalans té, en primer lloc, l'avantatge de la concisió i de la «normalitat». En té, de més a més, un altre, que provisionalment salva i acull les persistències dels particularismes tradicionals: és un plural. He dit abans que hi ha particularismes perquè hi ha particularitats. Negar que, dins la nostra radical «unitat de poble», no existeixen uns matisos regionals de perfil decidit, seria estúpid i suicida. La història i les estructures socioeconòmiques ens han marcat, fins avui, amb un «caràcter» local lleugerament distint. La «unitat» que som abraça i tolera una pluralitat perceptible. És lògic que el nom que pretenem imposar-nos reflecteixi aquesta pluralitat alhora que afirmi i afermi la nostra unitat. Per això *Països Catalans* és el terme més oportú que hi podríem trobar. Estic persuadit que no sols és el més oportú: crec que és l'únic que, en les nostres circumstàncies actuals, pot servir-nos.

«Països Catalans». I després «Principat», «País Valencià», «Illes Balears», «Rosselló», «Andorra». És probable que hi hagi puristes que, en nom de la història i de les seves enyorances personals, mirin amb disgust algunes d'aquestes denominacions. ¿Per què «Illes» i no «regne de Mallorca»? ¿Per què «País Valencià» i no «regne de València» o «València»? ¿Per què «Rosselló» si el Rosselló «vertader» no és sinó una part de l'anomenada «Catalunya francesa»? ¿I per què mantenir «Principat» quan deixem de banda els «regnes» de les altres regions? No puc demorar-me ara a justificar una per una aquestes solucions —solucions que d'altra banda han entrat en l'ús comú escrit i fins i tot oral de molta gent. Diré només que són, tot ben sospesat, les solucions més útils, tant des del cantó local respectiu com des de l'angle de la comunitat. En el tema que ens ocupa, la primera exigència que cal satisfer és la de la claredat. Hem de preferir els termes inequívocs i superadors de tota mena de confusions. Avui, per exemple, dir «València» per referir-se a la totalitat de la regió valenciana, té el perill de fregar la sensibilitat particularista que el provincialisme ha suscitat en «alacantins» i «castellonencs». Perquè el particularisme és inescapable, i no es limita a les regions... Hem de moure'ns, no hi ha dubte, en l'espai que ens deixen les determinants històriques i socials vigents. Però, dins d'elles, hem de procurar mantenir i reforçar el sentit integrador. Opino que, en aquesta direcció, el camí més natural i més adequat és el que vinc subratllant.

Sempre quedarà en peu, però, un extrem ambigu. Direm «Principat» en comptes de «Catalunya»: tanmateix, ¿com distingirem els «catalans» del Principat, dels «catalans» de tots els Països Catalans? És el problema que sembla més insoluble: el que majors escrúpols ha despertat i desperta. Vicens Vives l'insinuava en una ocasió. I realment, no hi ha manera raonable d'eludir-lo. Cal descartar, per principi, qualsevol intent d'inventar un gentilici nou per a la gent del Principat; fóra ridícul. Fóra, ben mirat, la contrapartida de l'artificiositat «bacavès», «cabrovès» o «rosalbacavès». No hi ha més remei, doncs, que resignar-nos-hi. En tant que sigui imprescindible parlar de «catalans» per distingir-los dels «valencians», dels «mallorquins» i dels «rossellonesos», la dificultat subsistirà. L'historiador, l'economista, el polític, el geògraf, per més adherit que se senti a la idea de *Països Catalans*, ha d'enfrontar-s'hi cada dia. Si vol evitar la «regionalització» del terme «català», ha d'emprar circumloquis o bé ha d'afegir «estricte», «Català estricte» o «del Principat» és tot el que pot dir. Això és un fet. Però, en última instància, tampoc no és un procediment massa penós.

Tenim dret a esperar —per molt llunyana que se'ns presenti aquesta esperança—, que un dia serà suficient dir *català* per alludir a la nostra condició de poble únic, i agregar-hi una precisió comarcal per localitzar la cosa o persona de què es tracta. Les actuals «regions» poden esvaïr-se i només el fet radical de la comarca i el fet general de la comunitat idiomàtica i civil seran importants. Mentrestant, però, hem de treballar en les condicions que hem heretat i, a partir d'elles, ajudar a la seva transformació a través del nostre esforç. No som pocs els «catalans» que ens ho hem proposat i marxem ja en aquesta línia. De la voluntat de tots els «catalans» dependrà que aquest començ de reconstrucció autèntica, potser el més ambiciós que registra la nostra història com a poble, i també el més desarmat pels mitjans amb què compta, arribi a desplegar-se en totes les generoses possibilitats que conté. Confiam que estarem a l'altura de les necessitats i que sabrem fer-nos-en responsables.

Estrella mostrejada

S.B. Busser pinta amb llum interior Cala Figuera

Miquel Pons

Pels calats de la finestra mostrejada hi penetra la llum i el color —llum i color de totes les hores del dia, àdhuc aquelles hores de la nit que bé la lluna o el farol de pescar d'encesa il·luminen— que neixen en els cornalons interns, en els entonrpeus anímics del pintor S.B. Busser, de l'amic Sebastià Busquets i Servera.

Com una ventalla rodona de festa major, geometria perfecta, ha estat mostrada una part de tanta pintura com S.B. Busser, en quasi cinquanta anys ha pintat a Cala Figuera, de Santanyí, i, a la vegada, ha deixat constància de l'evolució geogràfica i cívica i del retre tribut al dubtós gust de l'època que en sort ens ha tocat viure.

Lluny, molt lluny roman aquella Cala Figuera que enlluernà l'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria i a aquella altra lentament pintada per Francisco Bernareggi i encara aquella altra pintada amb fogositat per Tarrassó.

S.B. Busser ha pintat la Cala Figuera del nostre avui, la nostra Cala Figuera que hem d'estimar perquè la que estimàrem es nodreix sols en l'enyor, en el record, en el gravat, en el quadre, en la fotografia engrogueïda,...

S.B. Busser ens dona la mà i ens acompanya pels camins de desterrar la nostàlgia i extasiar-nos davant la contemplació de la seva Cala Figuera, arremolinada, terra endins, a la vila de Santanyí estant, dins el marc escaient i festiu de Sant Jaume-92, quan les sales de cultura municipal s'obriren per oferir aixopluc a tot bagatge d'art, que ens arribava pel camí d'anar i venir de mar, com un dia hi feren viarany cap a la vila les trompes, els teclats, les notes dormides, els àngels, les garlandes,... de l'orgue de Jordi Bosch.

I S.B. Busser sens ha esbatanat tantes finestres i balcons per guaitar Cala Figuera, la seva Cala Figuera pintada mentre escolta música, des de fa tants d'anys, quasi cinquanta, que vol dir pintar la història de cada element, més la història dels esdeveniments, més la història de la transformació de cada pedra,... més la total Cala Figuera, sens repetir-se en el concepte, en el color, en la llum, que des de l'interior del pintor es va posant a cada barca, a l'enfilat collar de barques, a cada escar llenegadís, a cada barraca esqueixada en reflexes, a cada soca de pi, copa alta, a cada porxo i columna, gàbia de mar, a cada arbre florit en primavera i a cada albó, a cada teulada xopa de sol, a cada xarxa enlairada, degotant salaborr, en el carretó, alivi els mariners, a cada barca de bou, a cada roca daurada, a cada vela llatina expendida, a la torre d'en Béu salvada de l'enderroc, a cada arcada de calç d'estar a

l'ombra, a l'enramada per protegir la conversa tirada i constant d'en Tomeu Busques i companyia, on es ralla de peix i de dones, en cada ona avalotada, amainada, mansueta, verdíssima, mediterrània, que després d'abraçada venencialment s'endinsa...

S.B. Busser ha pintat cada mil·límetre de l'existència quotidiana de la Cala Figuera, finestres i balcons oberts als murs blancs i culturals, testimoniança de l'home contemplador i re-creador d'una Cala Figuera que la seva llum interna il·lumina i, de bon grat, ens comunica.

Al gest de l'Ajuntament, correspon S.B. Busser amb altre gest i un molt treballat i molt seu Caló d'en Boira, serà un fiter entre els integrants del futur i delejat Museu d'Art de Santanyí.

Cala Figuera, de Santanyí
Agost-1992

conocidos. Por lo qual, algunos, que en cierta manera piensan oscurecer su fama, dicen que fue de Nervi; otros, que de Cugureo, y otros que de Buyasco, que todos són lugares pequeños, cerca de la ciudad de Génova y en su misma ribera; y otros, que quieren engrandecerle más, dicen que de Savona, y otros que Genovés...

Els primers en afirmar que Colom és genovès són personatges molt pròxims a la corona. Tant n'Anghiera, com en Gonzalo Fernández de Oviedo, ocuparen càrrecs d'importància dins l'administració de l'estat; n'Oviedo fins i tot fou secretari del Consell d'Inquisició. De n'Anghiera (Pietro Martire di Anghiera), més en avant en mostrarem un document molt interessant, el qual si fos autèntic remouria tota la història que tractam. Hem vist, doncs, que la genovesitat de Colom comença a fer-se pública per gent pròxima a la corona, he vist abans que tots els escrits sobre Colom i el descobriment aviat foren un focus d'atenció i persecució per part de l'estat castellà, de tal manera que aviat no va quedar gairebé res dels molts escrits i treballs que el descobridor va fer. Les biografies i històries que poden sortir a la llum diuent que Colom sembla que era de Génova.

L'agost de 1500 Colom havia estat desposseït de tot quan els reis li havien concedit a les Capitulacions de Santa Fe el 17 d'abril de 1492: l'almirallat i el viregnat vitalicis i hereditaris, i una desena part dels guanys de les terres descobertes. Se'l considerà responsable dels enfrontaments entre els colons de La Española, que

Els escrits contemporanis al descobridor quan es refereixen a ell diuen «Colom», ni diuen «Colombo», ni «Colón»

s'havien dividit en dos bandols rivals. De llavors fins a la mort Colom intentà recuperar els seus drets, però va morir a la misèria el vint de maig de 1506. Els seus fills, nets i besnets seguiren reclamant l'herència i els drets del descobridor pleitejant contra l'Estat de Castella. Això va provocar que es produïssin un allau de falsificacions de documents per tal de reclamar drets sobre els immensos tresors que Castella treia del Nou Món. Passaren els anys... i els segles.

Quan faltava poc per celebrar-se el

quart centenari del descobriment del Nou Món, a Génova es varen començar a trobar documents que parlaven d'un Cristóforo Colombo, fill d'en Doménico Colombo, d'ofici teixidor, i de na Susanna Fontanrossa, nascut el 1451, i que tenia per germans en Bartolomeo, en Giácomo i una germana de la qual no es tenen més dades. Tot el que es sap de les activitats d'aquest Cristóforo és que com el seu pare es va dedicar als negocis relacionats amb els teixits. Génova va poder celebrar el quart centenari del descobriment d'Amèrica poent, definitivament, mostrar al món documents que provaven que un dels personatges que més havia influït al món era fill seu, ja no només eren rumors. Però aviat un savi perù, Luís de Ulloa, va rebatre aquesta tesi fent-la trontollar. Ulloa trobà molts d'indicis que la nacionalitat de Colom no era la italiana, sino una altra.

L'any 1904 el General Ugo Asereto va trobar un altre full notari que explicava que En Cristóforo Colombo declara davant notari sobre la seva responsabilitat a la fallida d'un negoci de compra de sucre. Declara que té 27 anys, que és veí de Génova i que l'endemà parteix cap a Portugal. Un curiós document que no estava cosit a l'acta notarial, estava solt; però anava molt bé, d'aquesta manera la història del no excessivament culte teixidor genovès ja lligava amb la del navegant sabut de ciències i lletres. Aquest document va anar molt bé, perquè llavors ja hi havia alguns historiadors que qües-

SUPERMERCAT
|
FERRETERIA

Can Binimelis

C/ Cala Llonga, nº 3   Tel: 657717   Calonge

BAR - RESTAURANTE
CA'N MARTINA

MIGUEL RIGO
ESPECIALIDAD EN PAELLAS
PESCADO Y MARISCOS FRESCOS

Passelg des Port, 56   07691 - PORTO PETRO
Teléfonos 657517 - Privado 643013   (Mallorca)

tionaven la genovesitat de l'almirall. Anys més tard el Dictador Mussolini va fer un congrés d'historiadors a on s'havia de demostrar que en Colom era en Columbo italià. I així va ser.

Però el Colombo teixidor, va ser llavors el Colom— amb aquest cognom es conegué a Portugal i Castella i no amb el de Colombo— descobridor d'una part del món oculta fins a les hores als europeus?

Si es contraposa el que es sap d'un i l'altre resulta que són dues persones ben diferents, i hi ha bastants arguments que així ho diuen.

1) Si al març i a l'agost de 1472 Cristóforo Colombo era a Génova signant documents amb son pare, és poc convincent que aquest mateix any dirigeix i una nau corsària del rei Renat de Provença, i atacant les naus de Ferran d'Aragó. Si el 7 d'agost de 1473 Colombo és a Génova signant una altra escriptura, és poc creïble que un mes i vint dies després estigui atacant davant Alacant l'esquadra reial catalana-aragonesa del comte de Prades.

2) Els documents trobats sobre Cristoforo Colombo fan entendre que aquest estava molt unit a son pare Doménico i li fa costat o viceversa. Dons bé, el descobridor, des que es coneix bé la seva vida pública, des de 1485, i fins a la seva mort a 1506, durant al manco 21 anys de la seva vida, no va mai a Génova. No va mai a veure el seu suposat pare —que se sap que encara vivia a 1494—, ni tant sols després de l'èxit de 1492, no li envia ni un sol maravedí, ni una carta, ni una paraula.

Això només s'explica perquè el descobridor no és fill de Doménico Colombo. A més des de 1475 que se sàpiga no va anar mai a Génova. Ell que va anar quatre vegades al Nou Món, que dominava com dominava els mars no va tornar ni un moment a sa terra, sense que allà hi hagués cap impediment?

3) Cristóforo Colombo va néixer l'any 1451. Sabem que en Colom va morir el 20 de maig de 1506. Dels seus darrers anys fins a la seva mort ens informen de la següent manera:

«E de aquel camino, después que volvió de Castilla como ya era viejo y enfermo, y muy apasionado de gota, murió en Valladolid, año de la Natividad de Cristo de mill e quinientos y seis, en el mes de mayo». (Gonzalo Fernández de Oviedo «Historia Natural y General de las Indias», cap. IX)

«Estando Cristobal Colón en Valladolid en el año 1506 en el mes de mayo, murió de Senectute bona. Inventor de las Indias, a la edad de 70 años, poco más o menos». (Andrés Galves).

Tant els historiadors citats com d'altres que tracten aquesta part de la vida d'en Colom descriuen aquest com a home vell, malalt i que mor a l'edat de 70 anys, per la qual cosa hem de suposar que no va néixer el 1451, degué haver de néixer el 1436 poc més poc manco.

4) Sobre les cronologies de les vides de Colom i Colombo es poden dir més coses. Si el descobridor hagués nascut el 1451, tendriem una

biografia força precipitada: als 21 anys ja seria capità corsari molt experimentat (1472); als 22 ja seria capità d'una nau que enfonsa l'esquadra del comte de Prades (1473); als 25 capità d'una nau a un terrible combat al cap Sant Vicenç (1476); als 29 anys ja tendria elaborat el gran projecte d'arribar al Nou Món, projecte que canviaria el curs de la història (1480); als 41 anys duria a bon port el seu projecte (1492); finalment, moriria als 51 anys (1506). Sembla és prudent donar-li unas quantes anys més, per exemple 15 anys més: capità corsari als 26 anys; atac al comte de Prades als 37 anys; combat al cap Sant Vicenç als 40 anys; projecte madur als 44; descoberta del Nou Món als 56 anys; i mort als 70 anys, com diuen els historiadors contemporanis seus.

5) Els pares de Cristóforo no eren comerciants navals «Sus padres... cuyo tracto o manera de vivir debió ser por mercaderias por la mar, según él mismo da a entender en una carta suya» (Las Casas, II)

6) Cristóforo no va començar a navegar de jovenet sense aturar-se, encanvi el descobridor ens diu que «de muy pequeña edad entré en la mar navegando, y lo he continuado haciendo hasta hoy». I el seu fill Hernando ho confirma: «Teniendo el Almirante conocimiento de estas ciencias, empezó a atender al mar y hacer algunos viajes a Levante y a Poniente, de los quales, y otras muchas cosas de sus primeros años, no tengo bastante noticia, porque... y más adelante afirma que empezó a

**FERRERIA
ADROVER-ROIG, C. B.**

Carretera Porto Colom, s/n.
Teléfon 837296

07669-S'HORTA (Felanitx)

ELECTRO
VI Ba c.b.

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES
ANTENES TV. - FONTANERIA

JAUME VIDAL - JAUME BALLESTER

Carrer Gómez Ulla, 2
Tel. 653995
07650 SANTANYÍ

Plaça Sant Josep, 10
Tel. 163188
07691 ALQUERIA BLANCA

navegar a los catorze años, y que siempre siguió el mar» (Hernando, II).

7) Un teixidor especialitzat en llana no es converteix en poc temps en un gran navegant, un gran corsari, cosmògraf i home culte. El Colombo teixidor de 1473 —i possiblement teixidor tota la seva vida—, no té temps material de fer una gran carrera naval i militar, de fer-se un expert dibuixant de cartes nàutiques i home de grans coneixements tècnics i de navegació. «seyendo mancebo, e bien adoctrinado, e ya salido de la edad de adolescente se partió de aquella su patria se pasó en Levante, e anduvo mucha parte o lo más del mar Mediterráneo, donde aprendió la navegación y ejercicio della por experiencia» (Oviedo, II).

8) Si el descobridor hagués estat en Colombo, a Espanya no li hagués sin canviat el nom per Colombo ni Colón. Colombo no planteja cap problema a la fonètica espanyola, i hagués quedat així, no hauria estat necessari inventar a fórmula de «Colón», ni hagués figurat amb el nom de «Colombo» a alguns documents anteriors a 1492. Ni tampoc les 9 edicions llatines de la carta de la descoberta a Santàngel —3 d'elles fetes a Roma— no dirien «Colom», com diuen, més aviat dirien «Colombo» o «Columbus». Ni hi hauria tant textos —no n'hi hauria ni un— escrits amb el nom de «Colom».

Tots aquests contrastes entre el Colom descobridor i el Colombo genovés i teixidor d'ofici senyalats —entre moltes més— per l'investiga-

dor Jaume E. Amengual mostren massa diferència entre un i altre perquè encara es mantengui la tesi que tots dos són la mateixa persona.

En Cristóforo Colombo no soluciona l'enigma del lloc de naixement del Descubridor del Nou Món. El primer en publicar que Colom era d'un lloc de Ligúria, regió italiana on hi ha Génova fou Pietro Martire di Angiera. Doncs bé, hi ha un document escrit per un amic d'aquest Angiera que és molt revelador a l'hora de decidir si el descobridor era la mateixa persona que el teixidor de Génova. És el document Borrromei i diu així:

DOCUMENT BORROMEI

*Io Giouan di Borrromei essendomi tolto manifestar la uerita segretamente conosciuta per mezo del Signore Pier di Anghiera tesoriero del Re Catholici di Spagna; et sicome debo così ne uoglio tener perpetua memoria con confidar alla historia esser Colonus Christophorens della Maiorca et non della Liguria. Il dicto Pier di Anghiera istimò che fusse nascuza l'astutia usata da Giouan Colon perche cagion di politica et religiose lo haueron consiglato di fingnersi Christophorens C. per dimandar li ajuti delle navi ai Re di Spagna. Et dirò anchora esser Colom uguale a Colombo perche hauendo discoperto che ulue in Zenova un quidam Christophoro Colombo lanajolo figlio di Domenico et Susanna Fontanarossa non s'habl a confundere col nauigatore dell'Indie Occidentali.
Di Bergamo, a: D. 1494*

En poques paraules, confirma que la nacionalitat de Colom era la Catalana, diu que Colom era mallorquí, però és un document més del qual en l'actualitat també s'ha perdut la

pista de l'original; és autèntic aquest document? D'aquest document i d'altres coses de Colom en parlarem al pròxim número de Dies i Coses.

J. Vallbona

VERDERA, Nito: Colón sabia muy bien a donde iba. MAS ALLÀ n.1 HEPTADA EDICIONES —MADRID— 1989.

CAPELLÈ, Llorenç: Rafael Bauçà (Un montuier, descendiente de Cristobal Colón. BRISAS N. 181 PRENSHORA —INCA— 1990.

BILBENY, Jordi: 500 anys d'amagar la veritat d'en Colom. EL TEMPS, N. 395 Edicions del País Valencià S.A. —València— 1992.

PARELLADA, Caius: Colom venç Colombo —Barcelona— 1987

BONILLA, Juan José: La enigmática cuna de Cristobal Colón MAS ALLÈ —Monogràfic Vè Centenari— HEPTADA EDICIONES —Madrid— 1992

FERRÈ, Miguel: Colom, la figura més polèmica de la nostra història (Els enigmes de la nostra història) DOCUMENTA BALEAR —PALMA— 1992

VAQUER, Onofre: Colom, Cristòfol G.E.M. Tom III Promomallorca Edicions —Palma— 1989

AMENGUAL, Jaume E. El descubridor del nuevo mundo Eureka —Palma— 1990.

AMENGUAL, Jaume E.: La verdad sobre Joan Colom Eureka —Palma— 1990.

COSME JULIA

TALLER DE CHAPA Y PINTURA

C/ Castell, 11 - Tel 657882

07669 CALONGE

**BOTIGA
CA'N POLLA**

tel. 657045 Calonge

COSES

Festes d'estiu

(Aquest programa resumeix el que hem trobat més d'interès general del programa de festes que ens han arribat).

MES DE JULIOL

Dilluns, dia 20

SANTANYÍ.- A partir de les 20'00, torneig de futbollet
FELANITX.- Festa de Santa Margalida: a les 22'00 h. a la plaça de Santa Margalida Ballada Popular amb s'Estol d'Es Gericó i Sis Som.

Dimecres, dia 22

SANTANYÍ.- A partir de les 20'00 h. finals futbollet.
PORTO COLOM.- Comença primer torneig de futbollet al pati del col.legi S' Algar.

Dijous, dia 23

SANTANYÍ.- Exhibició de doma de cavalls.
 A les 22'30 verbena amb els Pets, Murder in the barn i Juanito Percha y los colgados.
PORTO COLOM.- Festa de ball de bot a partir de les 21'30 h. amb s'Estol des Gericó.

Dissabte, dia 25, FESTA DE SANT JAUME

SANTANYÍ.- S'horabaixa a partir de les 17'30, partit d'infantils: Santanyí-Campos i després ex-jugadors del Santanyí, ex-jugadors del Ses Salines.
 A les 22'30, verbena amb Ossifar, Cristal, Tomeu Penya i Géminis.
PORTO COLOM.- A les 18'00 cursa popular i a les

22'30 verbena amb Lasser i Manhattan.

Diumenge, dia 26

SANTANYÍ.- A les 19'00 h. homenatge als majors de 90 anys de tot el municipi, actuarà Ordi Broix.
 A les 22'00 comèdia «Qui no le fa de jove la fa de vell» a càrrec de «Es Pou del Rei».
PORTO COLOM.- Excursió a Cabrera.

Dilluns, dia 27

FELANITX.- A partir de les 20'00 comença a Sa Mola el «Torneig d'estiu de futbollet».

AGOST

Dissabte, dia 8

PORTO COLOM.- Travessia al port nedant.

Dissabte, dia 15

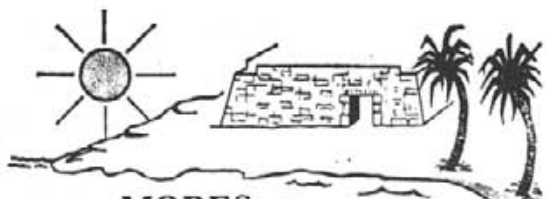
ALQUERIA BLANCA.- Gran verbena amb l'actuació de Tomeu Penya i Plàstic a les 10'30 h.

Dimecres, dia 19

FELANITX.- Al Parc Municipal concert a càrrec dels «RAMONES».

Divendres, dia 21

FELANITX.- A les 17'00 Cursa Popular «Sant Agustí».

**MODES
 JANINE**

centre comercial El Pueblo, tenda n° 25
 CALA D'OR

TEL. 65 78 47

JOSEP ALOU JULIÀ

LAMPISTERIA*CALEFACCIÓ
 ENERGIA SOLAR*PISCINES

C/. J. Prohens, 24-07669 S'HORTA
 Tel (971) 575261

A les 23'00 verbena amb Sergio Dalma, Pimpinela, Tiempo de sombra i Sembrant.

Divendres, dia 28

FELANITX.- A les 23'00 verbena amb Sangtrait, Lax N Busto, La puerta del ruido i Tedeum.

FELANITX.- A les 23'00 verbena amb Siniestro Total, Dinamita pa los pollos, Aquiles i Interminables.

SETEMBRE

Dissabte, dia 5

Pujada de la part forana a Lluc a peu.

Dimecres, dia 8

CAS CONCOS.- Ball de bot

Dijous, dia 10

CAS CONCOS.- Festa de Sant Nicolau. A les 18'00 al Camp Municipal d'Esports, partit de futbol entre dos equips locals (Seguidors del Reial Madrid contra els seguidors del Barça).

Dissabte, dia 12

Vetlada amb Ossifar

Diumenge, dia 13

CAS CONCOS.- II mostra de cuina. Al migdia dinar per a tothom (paella, sopes mallorquines, etc.)

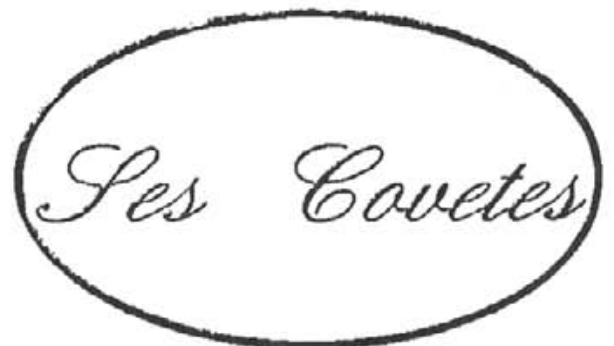
A les 22'00 vetlada musical i focs artificials.

PAPERERIA

SA BALDUFA

S'HORTA

CALA D'OR

JAUME I, 20 S'ALQUERIA BLANCA

La fira de cinquagesma

La fira en motiu de les festes de cinquagesma, a S'Horta, va ser força concorrida. La multitud es movia de paredeta en paredeta. Tothom mudat per l'ocasió, la festa del poble i el dinar familiar. La nombrosa assistència fou aforrida pel bon temps; gràcies a Déu! El bull de la gent, l'animada xerrameca de la massa, fou acompanyada uns moments per la xiremies, el tamborino i el flabiol, ex-

pressió de l'ànima del poble en el seu sentit més ample. Hi va haver gent que no se'n va dur res de la fira però foren molts els que no partiren cap a cases sense abans haver firat qualche cosa. Hi havia moltes coses de què encapritxar-se: tot tipus de ceràmica, eines de cuina, automòvils, roba, plantes,... Hi havia de tot, així com toca a un mercat.

Precaucions per prendre el sol

Ara és el temps que acostumam anar a la platja i estar-hi hores i hores desvestits i exposats al foc del sol. La moda del broncejat, tot i els reiterats anuncis i demostracions que les exposicions excessives al sol és una causa de càncer de pell és manté.

Els científics expliquen que la disminució de la capa d'ozó és un factor determinant de l'augment del càncer de pell i determinades afeccions oculars. Feim mai cas dels científics i els metges?

Aquí us oferim, per si voleu fer-ne cas alguns consells a l'hora de daurar els nostres esplèndits cossos.

*Procuri no prendre el sol durant el migdia. Entre les 12'00 i les 15'000 hores les radiacions són malèfiques. És recomenable exposar-se al sol poques hores i de forma gradual. No es tracta de broncejar-se en el menor temps possible, sinó de la forma més natural i segura.

*Empri cremes de filtre solar segons el seu tipus de pell. Encara que estigui molt broncejat és aconsellable emprar protectors per evitar que els rajos UVB penetrin l'epidermis.

*Determinats medicaments augmenten la sensibilitat de la pell al sol i als rajos UVA. Si pren algun medicament abans d'exposar-se al sol, és millor consultar amb un metge o dermatòleg. Alguns antidepressius, antibiòtics i diurètics poden causar clapes i cremades a l'epidermis.

*És aconsellable que les persones albines i pèl-roges avitin prendre el sol. El seu organisme no produeix prou melània per a protegir la pell del rajos ultravioleta. Si ho volen fer han de protegir-se al màxim.

Ja sabeu que heu de tenir en compte abans d'exposar-vos a aquestes immenses graelles que hi ha a qualsevol recó vora la mar amb un poquet d'arena. Anau alerta a cremar-vos, sempre estareu millor a la fresca de qualsevol garrover.

La Tercera Edat a Lluc

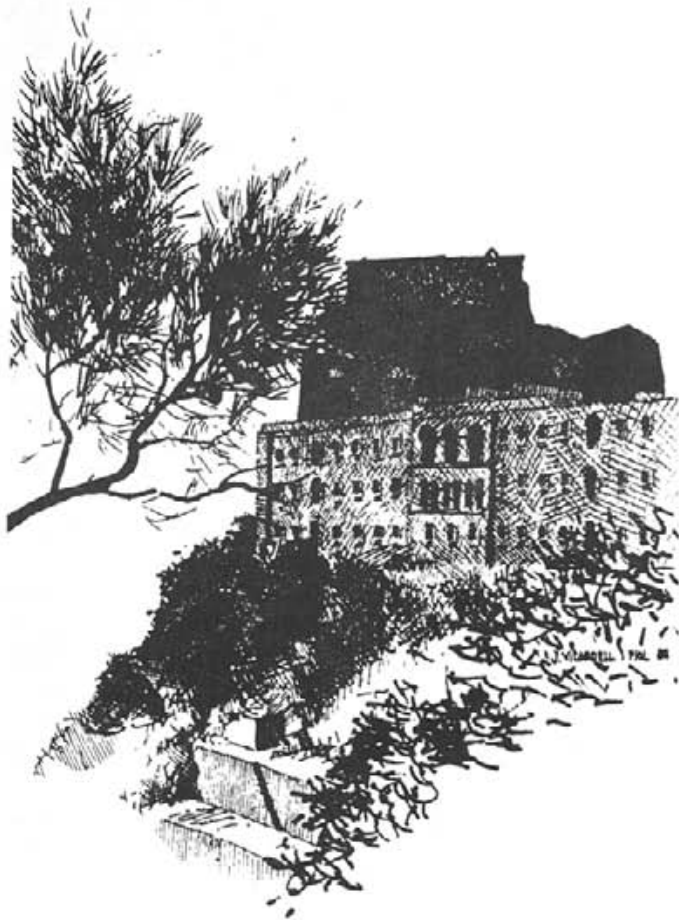
Més de 3.000 membres de les associacions de la Tercera Edat de Mallorca es reuniren el passat dissabte dia 30 de maig, per fer una ofrena floral a la Verge de Lluc. L'acte comptà amb la presència de la Consellera de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, Maria Antònia Munar, que fou convidada, com a presidenta de la Comissió Interdepartamental de la Dona, pel prior de Lluc per presentar un número especial de la revista del santuari, dedicat a la dona.

Després de la missa oficiada pel prior Josep Amen-gual, la consellera Munar va donar les gràcies a tots els col·lectius de dones de Mallorca i al mateix monestir de Lluc per la seva labor en pro de la no discriminació de sexes i per la integració de la dona en la vida social actual. La Consellera de Cultura va aprofitar l'ocasió per adreçar-se als membres de la tercera edat i els animà a contribuir a la igualtat de la dona a través de la conscienciació dels seus familiars i sobretot de les seves filles i nètes.

La Consellera va agrair en la seva intervenció la defensa de la cultura i la llengua de Mallorca realitzada per la revista Lluc i va explicar com es va crear la Comissió Interdepartamental que ella presideix ara fa aproximadament dos anys, amb l'objectiu de promoure la participació de la dona en la vida econòmica, social i cultural de les Illes.

Els actes van finalitzar amb una ofrena floral a la Mare de Déu de Lluc que va realitzar la Consellera acompanyada d'una parella de la Tercera Edat vestits amb els vestits típics dels antics batles d'Escorca.

Sant Salvador es queda sense Ermitans

Diversos mitjans de comunicació han informat que hi ha la possibilitat que Sant Salvador després de més de cent anys tenint ermitans es quedi sense. La crisi vocacional és la causant d'això, no hi ha gent que es faci ermità. Actualment no contenen més que en dotze membres, fet que obligarà als ermitans a concentrar-se només a les ermites de la Trinitat de Valldemossa, i a la de Betlem a Artà.

FESTA DE FI DE CURS

Diumenge, 5 de juliol, es va celebrar el fi de curs de ball popular. Els actes començaren a la missa de l'horabaixa, on els al.lots i les al.lotes que havien fet el curs ballaren l'oferta, tot portant presents al Bon Jesús. Després de la missa, a la plaça, feren una demostració per a tothom del que han après al llarg del curs. Feren vuit balls, entre jotes i boleros.

Les balladores (a la fotografia, d'esquerra a dreta): na Margalida, na Llúcia, n'Aina Maria, n'Antònia i una altra Aina Maria; i els balladors (amb el mateix ordre): en Miguel, en Tomeu i en Francesc. El professor en pot estar ben satisfet dels seus joves aprenents.

Després de la demostració dels balladors joves hi va haver ball per a tothom, i fou quan varen sortir a la plaça els més vells de l'escola i, en Toni, el professor. Entre ball i ball s'oferí al públic un poc de sopar i d'aquesta manera es va allargar la ballada fins ben tard.

Maria Adrover

Els calongins poden lluir un distintiu com aquest al seu cotxe o onsevulla. La confecció d'aquest adhesiu ha estat idea d'en Toni Puig. Bona idea Toni!

L'ESPORT ÉS COSA BONA

Ha dit

EN XESC ADROVER HA
DIT:

Enguany hem pujat a senior provincial grup A. Personalment he fet una temporada regular. L'any que vé crec que seguiré perquè és important fer esport i així tenc una excusa per fer-ne.

No m'he plantejat aquest estiu anar a cap Campus. Supòs que començarem la pretemporada a finals d'agost.

EN TOMEU ROIG HA
DIT:

Aquesta temporada passada l'equip ha estat dins allò més o manco esperat, haguèsim pogut quedar més amunt però vàrem perdre bastants de punts incomprensiblement.

Personalment he fet una temporada irregular, baix de forma, he estat lesionat un parell de pics, he fet un gol i també un a la nostra porteria.

L'any que vé pens seguir a l'Alqueria i intentaré que les coses me vagin millor i estar a tota.

EN RAFEL ROIG HA
DIT:

Com que no s'ha presentat ningú m'he fet càrrec del club perquè no s'aca-

bàs el futbol a s'Horta. Hi haurà els mateixos directius amb qualquna incorporació. Els socis pagaran el mateix que l'any passat. Els entrenaments començaran el proper 21 de Juliol. Ja hem fitxat en Sunyer que jugava a Ses Salines, estam a punt de fitxar en Pedro Lara i qualque jugador de per Lluçmajor. L'objectiu principal és quedar lo millor possible encara que no aspiram a pujar.

L'entrenador del primer equip serà l'ex-jugador Antoni Vaca, en Tomeu Creus serà el dels juvenils i en Toni Vadell el dels benjamins, els altres encara no se saben.

C.D. s'Horta: II Escola de futbol

Després de l'èxit que va tenir l'escola d'estiu l'any passatenguany es torna fer a s'Horta una experiència igual sota la direcció d'en Joan Tauler.

S'ha fet dos grups un de 8 a 11 anys i un de 12 a 15 tenint el propòsit de millo-

rar la tècnica d'aquests joves jugadors. Aquesta escola compta amb el suport del Consell Insular i de l'Ajuntament de Felanitx. És una bona manera de passar l'horabaixa per aquests jovenets.

C.D. Alqueria

El passat 26 de Juny, el C.D. Alqueria va celebrar la seva Assemblea anual de Socis. El President del club, D. Miquel Rigo va ressaltar que esportivament els objectius s'havien complit, ja que la 1ª Regional s'havia salvat un any més, encara que tothom hauria preferit quedar un poc millor a la classificació, sense haver de tallar tan just. Se va presentar més tard el balanç econòmic de la passada temporada, el qual va ésser aprovat pels socis. Igualment va ésser aprovat el pressupost per la temporada 1992-93, que ascendeix a 2.325.000 pts.

El club compta actualment amb 223 socis (177 homes 46 dones), quantitat

que se considera acceptable per un poble com s'Alqueria.

Hi ha hagut molt d'interès per part de la directiva que tan el cos tècnic com

els jugadors continuïn en la seva totalitat per la propera temporada. Està quasi confirmat que la majoria de jugadors seguiran una temporada més, però

se mirarà d'incorporar qualche fitxatge nou, ja que a pesar dels esforços dels directius, serà molt difícil que no se produeixi cap baixa ni una.

FORN I COMESTIBLES

ADROVER

Rafael Adrover 5 - Calonge

Tel. 65 76 67

MOTO SPRINT Cala D'Or

LLOGER I VENDA
DE MOTOCICLETES

YAMAHA

HONDA
SUZUKI

INFORMACIÓ TEL 65.90.07

C/ CALA LLONGA 17-A (Davant Hípic)
07669 CALA D'OR

restaurant bar

bona taula

calonge 658202

Aigües

Sa Figuereta

Telèfon 65 78 18

CALONGE

N'Aina Maria, jove campiona

N'Aina Maria Barceló, com sabeu, va esser campiona de Balears de gimnàstica rítmica. Per això ens vàrem acostar a ca seva a fer-li una sèria de preguntes que ens contestà amablement.

Des d'aquí li donam tot el coratge que ha de menester, ja que pot ser sigui un poc dura aquesta vida de gimnasta per una nina tan jove: endavant campiona, i sort en el teu futur.

-Quin curs has fet, com ha anat?

-Segon, i ha anat molt bé

-Quin temps fa que vas a gimnàstica?

-Tres temporades, però és el primer any que compatesc.

-Quins professors de gimnàstica has tengut?

-Na Chela Covas, un any a Santanyí i dos a l'Alqueria.

-Quantes hores hi dediques a fer esport?

-No par de fer gimnàstica

-A on vares anar al campionat?

-El campionat es va fer a Palma i a Sa Pobla.

-Quin nin t'agrada més de l'escola?

-En Llorenç

-Hi ha hagut més esportistes a ca teva?

-Mon pare és futbolista, i la meva germana també practica la gimnàstica

-Quina classe de gimnàstica fas?

-Gimnàstica rítmica

-Hi havia, al campionat, molts de participants de l'Alqueria?

-No, només era jo. Hi vaig participar amb un club federat del Coll d'en Rabassa, per manca de participants i grup de s'Alqueria

-Que vares guanyar?

-Una copa, una medalla d'or i un diploma

-Vols seguir amb això de gran?

-M'agradaria, però arriba a cansar

-Practiques d'altre esport?

-No, només gimnàstica

-T'hi has de mirar amb el menjar?

-Menj molt, tot quant vull, i la professora diu queestic un poc grassa

-Qui t'ajuda més a seguir endavant amb això?

-Ma mare

-Quants de «maillots» tens?

-Un de verd

-Quin aparell empres?

-No, encara no hi he arribat

-Has sofert qualque lesió greu?

-No, només qualque pelada.

-Et persegueixen els al.lots ara que ets famosa?

-No, segueixen igual que abans

Endavant campiona i que t'acompanyin sempre els èxits.

En Jaume Binimelis portarà la torxa olímpica

El sortarrí Jaume Binimelis, regidor d'esports, serà un dels 9.500 portadors de la torxa olímpica. La torxa va arribar a Empúries el 13 de juny i recorerà quasi tot l'estat espanyol per arribar a l'Estadi Olímpic el proper 25 de juliol. A l'etapa 41 arribarà a Mallorca venint de Tarragona sobre les onze del matí, després d'atravesar Ciutat partirà per la carretera de Ciutat cap a Vilafranca i Manacor, aquest troç es farà a peu, després en bicicleta passarà per

Petra, Sineu, Inca, Binissalem i Consell; la tornaran agafar els corredors a peu per anar a Santa Maria i tornar a Ciutat per acabar en bicicleta de Ciutat al Port de Soller. Abandonarà l'illa a les 23'00 hores.

Els corredors a peu seràn a Mallorca 111 fent cinc cents metres en cinc minuts i els ciclistes 15 que faran 2 km i mig en sis minuts.

En Jaume agafarà la torxa a les vuit manco vint al Passeig Marítim.

Rodes sobre rodes

El passat 27 de Juny va tenir lloc una passejada d'una trentena de cotxes conduïts per minusvàlids. Varen partir de Lluçmajor cap a Santanyí on varen berenar, després varen anar a dinar al Porto Colom per Torna, després, a Lluçmajor.

Quan varen passar per Calonge varem saludar na Blanca (cap de premsa i en Julià, president de la Federació Balear d'Esports per a minusvàlids). Ens varen dir que el motiu de l'excursió era perquè la gent surti més al carrer i perdi

la por. Durant el mes de Juliol uns quants components es desplaçaran a Victòria per participar a campionats esportius i els que es classifiquin ja quedaran concentrats pr anar a Barcelona a la paraolimpiada.

Entre altres activitats pensen visitar l'EXPO i fer una escoleta d'estiu juntament amb els clubs d'esplai.

Si qualcú està interessat en informació d'aquesta federació poden telefonar: BLANCA (41 14 49), TONI (66 18 35) o JOAN CARLES (66 07 35).

RESTAURANT

Ca'n Trompé

Avda Bèlgica, 12

Telèfons 657341 - 643113

07660-CALA D'OR

BAR NOU

CALONGE

tel. 657820

Pere Oliver i Domenge

La veu de la terra

Eivissa, petit bocí

Eivissa i Formentera són anomenades en el seu conjunt illes Pitiüses, i diferenciades amb aquest nom de les illes Balears: Menorca i Mallorca.

A l'antiguetat foren ocupades pels cartaginesos (l'any 654 a.C.), poble que no arribarà a dominar les Balears. Amb l'arribada dels romans (s. I a.C.), la història de les Pitiüses comença a fer el mateix camí que les Balears. Els romans hi feren estada una bona partida de segles, fins al s. V dC quan arribaren els vàndals. Amb aquest arribà un període de la història poc conegut. Cent anys després de l'arribada dels Vándals, les Illes foren dominades pels bisantins però ben aviat foren deixades a la seva sort, fins que al segle X, foren ocupades pels àrabs de Còrdova després d'algunes incursions d'aquests mateixos. Quan va caure el califat de Còrdova, Pitiüses i Balears formaren part del taifa de Dènia, del qual s'independitzaren l'any 1087. Entre l'any 1114 - 1115 Mallorca i les Pitiüses foren conquerides per una croada de catalans i pisans cabdillats pel comte de Barcelona Ramon Berenguer III, però en haver alliberat els captius cristians i haver pres el botí les illes foren abandonades, altres assumptes requerien la presència dels cristians al continent. Les Illes tornaren a mans musulmanes fins que el descendent de Ramon Berenguer III, en Jaume I, conquerí definitivament

Mallorca l'any 1231 i aquest concedí llavors l'empresa d'Eivissa i Formentera a Guillem de Montgrí, Pere de Portugal i al Comte de Rosselló Nunó Sanç els quals els vuit d'agost de l'any 1233 integraren definitivament les Pitiüses a Catalunya.

Fins no fa gaire les activitats agràries han estat la base de l'economia eivissenca i formentera. Als seus camps s'hi troben ametlerars, figuerals, garroferals i regadius. La ramaderia és un complement de l'explotació agrícola. Cal destacar la importància de l'extracció de la sal des del temps de la dominació cartaginesa. La sal ha estat moltes èpoques l'única producció exportable i el més im-

portant mitjà d'obtenció de doblers de l'illa, a la vegada que proporcionava treball retribuït a la gent quan havien acabat les feines agrícoles.

Les activitats marineres, com la pesca per l'autoconsum i el corsarisme també tengueren la seva importància. Fa unes dècades el turisme ha donat una nova orientació a l'economia pitiüssa fet que a més d'aportar molts més ingressos que l'explotació de les salines, però ha fet degradar el medi i la massiva arribada de gent d'Espanya i d'altres països ha posat en greu situació la cultura catalana pel fet, de sobres recordat a aquestes planes, de la pèrdua de les nostres llibertats nacionals a mans del primer Borbó, l'ocupació militar i colonial que de llavors ençà pateix el nostre poble, que ens ha immers en un procés de desnacionalització inversament proporcional al de l'espanyolització.

Sobre el sentir de la gent d'aquestes illes hem elegit algunes cançons populars i poemes que varen ser publicats en disc per Uc, un grup format per Isidor Marí, Victori Planells, i Joan Marí. Aquests tres joves eivissencs foren els caps més rellevants de la Nova Cançó a les Pitiüses. Entre els anys 1974 i 1978 varen treure tres discos els quals encara són vertaderes joies de la nostra música popular.

La primera cançó, Eivissa, Petit Bocí, explica la història de l'Eivissa catalana i recorda que Basta que mos separaren, / que molt més mos hem d'unir: / com es grans magrana, / que no ens puguin despartir. Vol dir que tots els catalans hem d'estar units, cosa que sembla que aquests darrers anys s'està fent camí cap a la creació d'entitats culturals comunes com LLULL, i els esforços d'alguns partits d'àmbit d'actuació de tota la nació, com el PSAN, Catalunya Lliure i ERC, aquest darrer manté molt bones relacions amb l'Entesa Nacionalista i Ecologista d'Eivissa i amb el Col·lectiu Bassetja de Formentera.

Es Pobres No Podem Viure, En Aquesta Illa Tan Pobra, i Ha Vengut Un Barquet Nou, -les dues primeres són glosades populars, la segona només està inspirada en una glosa popular- reflecteixen una situació socio-política de colonització i expoliació. A En Aquesta Illa Tan Pobra, -glosada, possiblement dels anys trenta-, però, s'hi veu una esperança d'obtenir la independència d'Espanya, tot i que no pensa en el territori català de la península: L'Espanya va de fallida / per falta de regit bo, / que va perdre Filipines / i Cuba, que era mellor, / i ara perdrà ses tres illes, / Mallorca, Eivissa i Maó.

El Combat, és un poema que explica molt bé la difícil vida dels homes de les illes Pitiüses, sempre tement l'armada incursió i la secada hostil. Aquell viure devia ser molt semblat a l'estil d'aquest coster de l'illa de Mallorca, casi despoblat per la por als pirates, i a on Pagesos i soldats, tot era una tasca única.

En poques paraules, el que amb aquestes planes pretenem mostrar, és el que Uc ens diu en aquesta glosa: Que som treea catalana / ja és ben fàcil d'advertir / llevat que un tengui lleganyes / o cervell de ratolí.

J. Vallbona

EIVISSA, PETIT BOCÍ

Ben pagesa i ben galana
sa cançó m'ha de sortir,
redoblada i coblejada
com solem fer per aquí.
Pes pujols i per sa plana
voldria que fes camí:

tan fort com una campana
jo la faré retronir,
i es qui té s'orella sana,
que escolti i podrà sentir,
que ja fa temps que en tenc gana
i avui us ho vénc a dir:

*Eivissa, petit bocí
de la terra catalana
que arrancà la tramuntana
i enmig de la mar flori.*

Que som terra catalana
ja és ben fàcil d'advertir,
llevat que un tengui lleganyes
o cervell de ratolí.
Sa llengua mos agermana,
sa història no pot mentir:
som nêts d'aquells que arribaren
l'any mil dos-cents trenta-cinc
amb el comte Nunó Sanç
i amb en Guillem de Montgrí.
Es vuit d'agost comandaren
i es moros es van rendir. .
Sa derrota musulmana
en festa es va convertir
i avui és sa berenada
que feim as Puig des Molins.

*Eivissa, petit bocí
de la terra catalana
que arrancà la tramuntana
i enmig de la mar flori.*

Va florir i ara ja grana,
i arriba es temps de collir,
i enc que bufin tramuntanes,
tot comença a reverdir:
sa memòria i ses solanes,
ses feixes i es vells amics.
Basta que mos separaren,
que molt més mos hem d'unir:
com es grans d'una magrana,
que no ens puguin despartir.
Entre germans ningú mana:
no ens podem desavenir.
Sa feina no serà vana
si arribam a aconseguir
sa llibertat sobirana
que un dia vàrem tenir
i es drets que junts defensàrem
lluitant contra en Felip V.

*Eivissa, petit bocí
de la terra catalana
que arrancà la tramuntana
i enmig de la mar flori.*

Lletra i música d'Isidor Mari
La tornada pertany a un poema del poeta
eivissenc Felip Curtos (1838-1916)

ES POBRES NO PODEM VIURE

Es pobres no podem viure,
sempre hem d'anar de rancó,
treballant i coguent sitges
per pagar es recaudadors,
que fumen i no estalvien,
sempre tabac d'es mellor.

Van de botiga en botiga
beguent i fent la raó,
menjant-se alguna gallina
i algun pollastre capó.
Jo he de menjar pa i sardines,
guixes i algun ciuró.
L'Espanya va defallida
per falta de regit bo,
que va perdre Filipines
i Cuba, que era mellor,
i ara perdrà ses tres illes,
Mallorca, Eivissa i Maó,
que arriba sa republica
amb bona condició.
Tots farem un crit de viva
amb molta força i valor,
que es pobres no podem viure,
sempre hem d'anar de rancó.

Popular

EN AQUESTA ILLA TAN POBRA

En aquesta illa tan pobra,
es que la van governant
taien per allí on volen
i es queden sa mellor part;
i a Madrid fan festes grosses
amb lo que es va recaudant:
tot són cotxes i carrosses,
diputats i generals,
i es que neix pobre, que es morgia
sense un dia de descans.

Popular

HA VENGUT UN BARQUET NOU

N'ha vengut un barquet nou
tot carregat d'estisores
per escapar-los sa llengua
a ses jaies xerradores.

N'ha vengut un barquet nou
tot carregat de pastilles
perquè dormiguem tranquils
mentre mos desfan ses illes.

N'ha vengut un barquet nou
tot carregat de ruletes
perquè hi puguem tirar es sous
i dur ses butxaques netes.

N'ha vengut un barquet nou
que va carregat de tines
per poder-mos banyar es peus
quan mos fotin ses Salines.

Barquets vells, avui hissau
sa bandera autonomista,
quan veis que ja no mamau
de sa vaca centralista.

N'ha vengut un barquet nou
tot carregat de pastilles
perquè dormiguem tranquils
mentre mos desfan ser illes.

*Lletra d'Isidor Mari i
Victori Planells sobre una
cançó popular*

QUÈ NOMS

RECUPERA EL TEU NOM

Universitat de les
Illes Balears

Inscriu el teu nom en català al Registre Civil

Vés al jutjat més proper al teu domicili, o al que correspon al lloc del teu naixement, amb el DNI vigent i el llibre de família demana que l'inscriguin el nom en català (si tens menys de divuit anys, han de fer aquesta gestió el teu pare i la teva mare). També pots demanar una partida de naixement per facilitar el canvi de nom al carnet d'identitat.

Si has anat a un jutjat que no és el del teu lloc de naixement, la documentació que has presentat s'haurà d'enviar registre corresponent, per la qual cosa des del jutjat l'avisaran (per correu o telefònicament) quan arribi la documentació corregida).

Pel que fa als més joves (nascuts després del 9 de gener de 1977), el canvi de nom ja no es tracta d'una simple traducció, sinó que s'ha de demostrar documentalment que es fa ús del nom que es vol normalitzar oficialment. Per això, el pare i la mare han de presentar cinc documents que acreditin l'ús

del nom en català (llibreta d'estalvis, llista de l'escola, sobres de correspondència o altres documents). A més del pare i la mare, també han de signar dos testimonis.

Posa el teu nom en català al DNI

Vés a qualsevol estanc i demana l'imprès per poder renovar el document d'identitat. Adjunt a l'imprès que has d'emplenar, hi ha un full que indica els telèfons per establir la cita prèvia. Una vegada has telefonat i t'han donat hora, t'has d'adreçar a la Comissaria de Policia a l'hora concertada i presentar-hi l'imprès emplenat, la partida de naixement amb el nom traduït, tres fotografies i el DNI que has de renovar. Si no duus la partida de naixement, presenta el llibre de família junt amb una fotocòpia de la pàgina on hi ha anotat el teu nom en català. Tingues en compte que la forma en què apareix el nom al DNI condiciona posteriors inscripcions oficials.

Posa el teu nom en català al carnet de conduir

Per canviar el nom del carnet de conduir, t'has d'adreçar a la Prefectura de Trànsit i presentar el DNI amb el nom ja traduït, el carnet de conduir antic i una fotografia. A més, hauràs d'emplenar allà mateix un imprès que et proporcionaran.

Altres documents

Progressivament, pots procedir a posar en català el teu nom a la resta de documentació (títols, carnet d'estudiant, cartilla de la seguretat social, guia telefònica, rebuts d'aigua i llum...). En la major part dels casos, la tramitació consisteix simplement en la presentació del DNI, en el qual ha de figurar ja el nom en la forma correcta.

RECUPERA EL TEU NOM